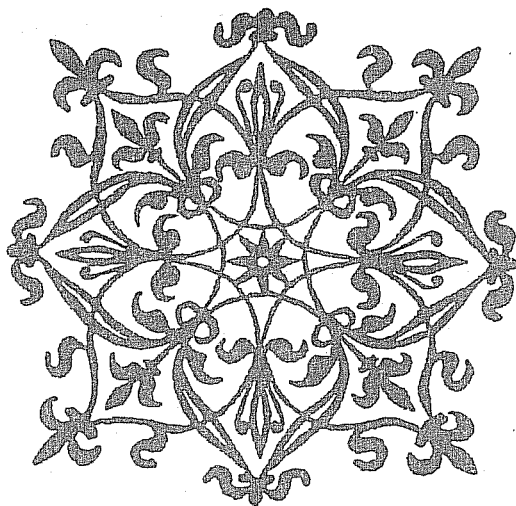

Nové Bratrské Listy

III. ročník 2001 číslo 2.

Duchovní vedení

Kristian David

F. T. Petr

Krize v ČT

Jeden rok
s židovským
kalendářem

Zvláštní příloha:
PÍSNĚ

„Proč hledáte živého
mezi mrtvými?“

obsah

biblická úvaha

3 1. Kor. 2,2 (Ondřej Halama)

4 Kol. 2,3 (Johannes Welschen)

5 Duchovní vedení (Alfréd Kocáb)

dějiny

8 Kristian David (Ludmila Plecháčová)

11 F. T. Petr (Jiří Polma)

13 Rostislav Chlubna (J. Polma)

zprávy ze světové UF

14 „Přijď sem... a pomoz nám“ (M. Ulrichová)

15 Cora Ives (Fred Linyard)

naš seniorát

16 Ek. shromáždění v Žel. Brodě (J.P.)

17 Obnova starobratrského sboru v Turnově (O.H.)

18 společnost a my

Krise v České televizi a sebezpytování naší demokracie (Michael Otřísál)

22 jeden rok s židovským kalendářem (Pavel Toepfer)

27 čtenáři čtou... a píší

ad Křižovatky (J. Halama Jr., Mikuláš Vymětal, St. Martinovský)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70. E-mail: UF.PRAGA @ netforce.cz

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99 .

editorial

Vážení čtenáři,

v tomto čísle je poprvé náplň časopisu obohacena novou rubrikou „Společnost a my“. Jednak jsme obdrželi zajímavý příspěvek, který by bylo těžko zařadit pod stávající nadpisy oddílů, zároveň si uvědomujeme, že by bylo užitečné vyjadřovat se k současnému dění. Nežijeme přece jako křesťané mimo společnost, jsme zároveň občané, ale tento rozměr svého života chceme také uskutečňovat v odpovědnosti před svým Bohem. Je třeba zdůraznit, že zde nejde o podporu nějaké ideologie či politické strany. Přesto se může stát, že s uveřejněnými příspěvky nebude někdo souhlasit - proto Vás prosím o snášenlivost.

Přinášíme také první reakce na článek Křižovatky. Doufáme, že nebudou poslední. Rozhodně je potřebné, abychom se důkladně vraceli k tématu, který je zde nastolen - jde o naší vlastní identitu a tedy vposledu i důvod naší existence jako určitého církevního společenství.

Na nějaký čas se v Praze nad Rudolfinem objevilo nápadné výtvarné dílo - obří trnová koruna, která za tmy vyzařuje modré neonové světlo. Nemíním posuzovat tuto přechodnou instalaci ani z výtvarného, ani z urbanistického hlediska. V rozhlasu se ovšem 28.2. její autor na otázku „proč trnová koruna?“ vyjádřil ve smyslu, že chtěl dát náplň symbolu, jehož obsah je již vyprázdněn... Je možné, že trnová koruna, která vyjadřuje zmučení Krista, se mnohým zdá vyšlá z módy, vyčpělá, nepraktická. Díky Bohu, že pro nás zůstává tento trpící Ježíš Kristus vším: vyjádřením plnosti Boží lásky a skutečného začátku nového života s Králem, který není korunován pýchou, pomíjivými pozlátky, který neznásilňuje.

Požehnané velikonoce! Kristus jistě z mrtvých vstal!

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného.

1. Korintským 2,2

Svátky velikonoční v naší společnosti zdaleka nedosahují takové popularity a ani nejsou spjaty s takovou atmosférou jako vánoce. Pro křesťanskou církev však jsou svátky ústředními. Vždyť biblické texty, které mluví o utrpení a smrti Ježíšově, nás provázejí po celý církevní rok. Tak také apoštol Pavel při své návštěvě v Korintském sboru, se rozhodl kázat na takový „velikonoční text“. Nic než Ježíše Krista, ukřižovaného. Rozhodl se tak jistě proto, že v těchto několika slovech nacházíme celé bohatství evangelia. A tak si chceme i v tento velikonoční čas ta tři důležitá slova připomenout.

1) „Ježíše“: Ježíš je rodné jméno (ve starozákonní podobě Jošua - Jozue), které bylo na počátku letopočtu hojně užíváno. Nám toto jméno téměř splynulo s titulem Kristus nebo Pán. Hovoříme a modlíme se k Pánu Ježíši nebo Ježíši Kristu. Proč tomu tak je? V té době bývalo například u králů a císařů běžné, že se nechávali nazývat pouze tituly, které zdůrazňovaly jejich význam. Rodné jméno pak nehrálo roli. Rodné jméno Ježíš je ale pro naše vyznání velmi důležité. Je poutem s historií, odkazem k pozemské existenci Kristově. V epištole Janově čteme: „Každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše (příšleho v těle), z Boha není.“ To jméno je odkazem na zcela konkrétní historickou postavu Ježíše z Nazaretu. Jeho vyznáváme jako Boha a Spasitele. Jeho život a jeho smrt je měřítkem víry a života křesťanů.

Je nebezpečím duchovních probuzení a hnutí, že na prvé místo - jako měřítko - postaví zvláštní duchovní zkušenosti, nebo neobvyklá obdarování či nadpřirozená duchovní poznání. To bylo jistě nebezpečím i v Korintu. Proti tomu je postaven - jako měřítko - Ježíšův život a smrt. Křesťané věří a vyznávají Boha, který se zjevil a vstoupil do dějin. Boha, který je jednajícím a „viditelným“. V jistém smyslu my můžeme na Boha „ukázat“. Vždyť to je Ježíš. Čti evangelia, studuj, promýšlej, modli se - vztáhni se k němu tak, jak to činili jeho současníci. Zvěstovat Ježíše znamená přizvat druhé, aby byli vtaženi do Ježíšova příběhu, jím zasaženi a osloveni.

2) „Krista“: Slovo Kristus je řecká podoba starozákonního titulu „Mesiáš“. To je pro Izrael ten očekávaný, pomazaný Král, Zachránce, Spasitel. Učedníky a církví je právě Ježíš rozpoznán a vyznáván jako ten očekávaný Mesiáš. Ve zvěstování Krista tedy jde předně o záchranu. Je to zvěstování pomoci, odpuštění, vyvedení ze slepé uličky, možnosti nového počátku. Jistě to znamená, že si uvědomujeme, že takovou pomoc - jako jednotlivci, jako společnost i jako svět - potřebujeme. Ne vždy a každému je to zřejmé. Obecně si člověk myslí, že si stačí sám a že jen na něm záleží. Že může svůj život vzít do svých rukou. Jak často ale v takové představě ztroskotá. Kam se potom obrátit?

Čteme-li evangelia, vidíme jak často je právě Ježíšova pomoc vyústěním různých příběhů a řešením lidských osudů. „Odpouštějí se ti hříchy“, „dnes budeš se mnou v ráji“, „jdi a nehrěš víc“, „dnes přišlo spasení do tohoto domu“. Takováto a mnohá další Ježíšova slova proměňují lidské životy, dávají novou

naději, přinášejí svobodu, odpuštění, možnost nového počátku. Ježíš je Kristus - tedy ten, kdo dává světu budoucnost a naději, kdo jej vyvádí z temnot a ztracenosti k životu.

Ale kázat Krista - Mesiáše, také pro apoštola znamená především zdůrazňovat milost, nezaslouženost Božího odpuštění. Někteří křesťané nebo hnutí v dějinách i současnosti se od základní radosti a úžasu nad Boží milostí odchýlili na cestu samospravedlnosti. K domnění, že milost potřebovali kdesi na počátku a teď již jsou posvěcení nebo dokonce svatí. Zápas o naši odkázanost „pouze na milost“ byl celoživotní zápas apoštolův. Boží milost potřebujeme pro každý nový den a nový čin. Jsme ospravedlnění v Kristu, ale přesto hříšníci a není mezi námi rozdílu. Kde je v církvi narušeno takovéto vědomí nezaslouženosti a trvalé potřeby milosti, tam je prostor pro růst duchovní pýchy a nadřazenosti. Proto apoštol zdůrazňuje pomoc, záchranu a milost, která je jen a jen v Kristu Ježíši a není v nás a z nás.

3) „Ukřížovaného“ : Zvláštní důraz tu klade apoštol na to, že jde o Mesiáše ukřížovaného. Ne nadarmo se stal právě kříž asi nejrozšířenějším symbolem křesťanství. Vždyť víme, že i evangelia - svědectví o životě Ježíše Krista - jsou jen rozšířenými příběhy pašijními, tedy příběhy o utrpení a smrti Ježíše Krista. Co tento zvláštní důraz na ukřížovaného Krista znamená?

Předně je Kristův kříž znamením Boží lásky, Boží solidarity s člověkem.

Boží Syn je dán; Ježíš podstupuje poputnou smrt kříže na našem místě; za nás, zástupně. Jak jinak ukázat jedinečnost Božího vztahu lásky ke svému stvoření - k člověku - než v oběti? Obětovat se za nehodné a hříšné, vzít jejich viny na sebe? Kdo by to dělal a proč? To právě činí Bůh pro člověka. Takovou hodnotu má náš život pro Boha, tak o nás stojí, tak nás miluje. Kdosi řekl, že Kristův kříž je Boží „plus“ nad všemi našimi „minusy“.

Ale Pavel připomíná často i druhý význam Kristova kříže. Je výzvou k následování. Pán Ježíš Kristus je náš „Zachránce“, ale také příklad a vzor pro náš život. Křesťané jsou ti, kteří se rozhodli jít v Ježíšových stopách - následovat jej. Jak nepopulární jsou dnes slova jako oběť, služba, zřeknutí se svých nároků, pokora! Tedy to, co vidíme u Ježíše. Dnešní civilizace má jiná hesla: Konzum, moc, kariéra, peníze, blahobyt. Co jsme se jen za poslední roky naučili o mravní bezohlednosti a mocenské aroganci - ve společnosti i v církvi.

Když apoštol říká, že sám se zřekl svých rodových a společenských výsad, jen aby Krista získal, pak to také do svědčil svým životem. V zajetí, o hladu, v pronásledování, v nouzi - tak jej najdeme na jeho cestách se zvěstí evangelia. Ukřížovaný Kristus pro něj byl Pánem i Mistrem (učitelem). A k takovému životu jsme voláni - ale i zmocňování ukřížovaným Ježíšem Kristem - také my. Amen.

Ondřej Halama

Zvu vás, abychom se společně vydali na výpravu za hledáním pokladů. Neboť o tom mluví heslo Jednoty bratrské na rok 2001:

V Kristu jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání

Koloským 2, 3

Není to při přechodu do 3. tisíciletí naprosto nemoderní slovo? Koho ještě zajímají moudrost a poznání? Nejde v naší době spíše o zábavu a legraci? Televize, zrcadlo

naši společnosti, to přece ukazují: telenovely, zábavné soutěže, talkshow... povrchní vysílání ovládá obraz. Stále méně prostoru dostávají pořady, u nichž se musí přemýšlet. Krátké barevné sekvence určují náš život. Nemáme už čas trpělivě naslouchat a hledat poklady, které jsou skryty ve světě.

Na druhou stranu je veliká touha po moudrosti, po poznání, po vědění ohledně skutečnosti života a středu světa. Všechna esoterická náboženství a nauky o spáse přece ukazují, že lidé hledají něco, co by jim dalo oporu a smysl, bezpečí a jistotu.

Jen trpělivost, jak se zdá, už nikoho nezajímá. Každý týden se do našeho života dere nějaká jiná móda. I my, křesťané, se toho účastníme. Také my se stáváme krátkodechými, i ve sboru se musí pořád něco dít. Ale poklady, které jsou ukryty v Kristu, chtějí být vyzdvíženy.

Jeden vinař - tak se vypráví - ležel na smrtelném loži. Svolal své syny a pověděl jim, že na vinici je zahrabán poklad, který jim odkazuje jako své dědictví. Když se jej, celí rozrušení, chtěli zeptat, kde pak že ten poklad leží, otec už byl mrtev. A tak se synové vypravili a znovu a znovu přerývali vinohrad, neboť důvěřovali otcovu slibu. Ačkoliv nenašli žádnou truhlu s pokladem, ani šperky, vždycky se měli dobře, protože vinohrad, který tak pečlivě zryli, se jim odvděčoval bohatou úrodou.

Přejí nám, abychom poličko víry a sboru právě tak pečlivě obrývali a objevovali poklady, které jsou skryty v Kristu - poklady moudrosti a poznání, víry a lásky.

*Johannes Welschen, kazatel JB, Berlín-Mitte
překlad D. Oupická*

Duchovní vedení

V našich evangelických kruzích je toto téma stále aktuálnější. Je to doklad, že roste hlad po Bohu. Proto roste i „poplávká“ po lidech, kteří by k němu znali cestu a dovedli tam přivést i druhé. Je to touha legitimní a nelze ji ignorovat. Proto se dnes i v evangelickém světě mluví o tomto tématu stále častěji. Je to odpověď na široce rozšířené mínění, že se evangelik na rozdíl od katolika musí prodírat duchovním terénem více méně sám, kdežto katolik má dosti přesné návody jak postupovat. Navíc má možnost navštěvovat např. duchovní exercicie. Ozývají se mezi námi často i hlasy, které připomínají praxi některých menších církví a sekt, kde se členové v příslušných naukách školí pravidelně a intenzivně. Poslze je tu výzva, která přichází z jiné náboženské oblasti. Jsou to guruové, kteří se často prezentují jako lidé, kteří údajně již realizovali

nejvyšší stadia duchovního poznání a umí toto poznání přenášet i na své žáky.

Je tu ovšem ještě další a po mém soudu velmi významný aspekt, který je třeba zmínit. Jsme svědky zvýšeného zájmu o tzv. duchovní oblast. Je to nejen důsledek postupující globalizace, jež boří velmi mnohé hranice mezi národy, kulturami a náboženstvími, ale především převládajícího světového trendu v spotřební civilizaci, která preferuje především její materiální stránku. Dalo by se říct, že jde o vzpouru ducha proti hmotě. Vnucuje se nám však ihned otázka, o jakého ducha jde? Abychom sebe i druhé nemátli, pokusme se načrtnout, v čem spočívá ono biblické minimum, které nesmí chybět v cílech a obsahu duchovního vedení.

Nejprve se ptejme, jak chápou křesťané úlohu duchovního učitele? Není pro ně guru... Guru, dojde-li svého duchovního naplnění, se prý stává ztělesněním boha, křesťanský učitel

nikdy. Zůstává natrvalo žákem, učedníkem nebo v nejlepším případě přítelem Ježíšovým, ale nikdy ne spasitelem nebo prostředníkem. Mnohem přiléhavěji je možno jej nazvat rádcem a pomocníkem ve víře. Doprovází žáka na cestách víry a svými bohatými zkušenostmi mu stojí po boku, aby mu radou i pomocí pomáhal překonávat často i velmi obtížné a nepřehledné úseky terénu víry.

Křesťanská víra vychází, opírá se a má své normy i limity v Pismu svatém Starého a Nového Zákona. Je náboženstvím Knihy. Jejím centrálním tématem je zjevení v Ježíši Kristu. Kristus, tj. mesiáš, byl předpovězen již v Starém Zákoně a Nový Zákon o jeho příchodu vydává svědectví. Uvádí nás do jeho myšlenek a poselství, jeho postojů a činů a zjevuje to hlavní - že cesta k Bohu je nyní dokořán otevřena. Věříme v Ježíše Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého a rozumíme tomu tak, že Ježíš v očích božích svou zástupnou smrtí překonal kletbu hříchu a zmrtvýchvstáním manifestoval vítězství života nad smrtí. Dílo Ježíšovo se však neredukuje jen na tyto klíčové události, ale celý jeho život má spásný charakter. Začíná to u Slova, které bylo u Boha (Jan 1,1), pokračuje to pozemským životem, smrtí i vzkříšením, nanebevzetím, jeho vládou až po soud a dovršení mesiášského díla vrácením tohoto pověření zpět do rukou Otcových (1 Kor. 15,28).

Naším tématem ovšem není rozvíjet učení o Kristu, ale vymezit prostor, ve kterém se pohybuje biblicky věrné duchovní vedení.

1. Vztah k tradici. Ježíš není revolucionář, není mužem negace, ale kladu. Nestaví se principiálně proti tomu, co bylo před ním. Naopak, je hluboce zasazen do tradice svého lidu, kterému se zjevil Hospodin, Bůh Abrahamův,

Izákův a Jákobův. Na výtku, že se rozchází s dědictvím otců namítá, že „nepřišel Zákon zrušit, ale naplnit“ (Mt 5,17). Důsledek pro duchovní rádcovství je tedy respekt k rozličným křesťanským tradicím a není třeba, aby hledající byl primárně veden ke změně denominace, ke změně církevní příslušnosti, jakoby právě tato skutečnost byla jedním z hlavních ukazatelů upřímného příklonu ke Kristu. Jsou tu jistě i výjimky, ale platí zlaté a osvědčené pravidlo, že člověk nemá bez velmi vážných důvodů opouštět svou původní komunitu, denominaci nebo církev. Duchovní rádcové podpoří respekt k tradici žáka a bude na ní brát vždy patřičný zřetel. To však není jeho hlavní úkol.

2. Tradice a svoboda. Ježíš byl pravověrný Žid a nevybočoval z běžné tradice. Zároveň byl úzce spojen s Hospodinem, svým Otcem. Tato dvojí zakotvenost v sobě nesla nejen zárodek veliké dynamiky, ale i konfliktu. Ježíš si toho byl plně vědom, této výzvě se postavil čelem a hledal přijatelné řešení. To ovšem pro něj neznamenal, že se s tehdejšími židovstvem a jeho vedením, shromážděným kolem jeruzalémského chrámu, rozešel. Naopak, neopouštěl je, zůstal mezi nimi, ale tam kde stál, tlumočil nové slovo o příchodu království božího pro všechny lidi bez výjimky. Začal bořit zeď, jež dělila Izrael od ostatních národů, aby i oni poznali Hospodina. Nové slovo Hospodinovo o příchodu mesiášského věku však nebylo přijato ani vedením židovské obce ani většinou domácího lidu. Protože se jim nepodařilo Ježíše umlčet slovy, udělali to činy. Netušili, že jim to nebude nic platné. Hospodin se zastal svého pokorného služebníka, vyvedl ho z hrobu a tím zjevně manifestoval, že život je silnější než smrt, že pokoj dříve nebo později pohltné nepokoje a láska všechnu

nenávist. Pro duchovní vedení z toho vyplývá, že žák který uslyší hlas Kristův a je volán k následování, je uváděn do svobody od všeho, co ho svazuje, ať už jde o zotročující stereotyp náboženského provozu nebo samospravedlivé a krajně pošetilé setrvávání na bludu, že jen vlastní komunitě či církvi jsou svěřeny klíče království nebeského. Pro duchovní vedení je důležitě, abychom vycházeli z Kristova modelu. Ocenit co bylo v církevní minulosti dobré a opustit co bylo zlé a především trpělivě a vytrvale čekat na nové slovo boží, které by ukazovalo v osobním životě víry cestu vpřed a tím dalo konkrétní obsah nově darované svobodě. Stát se svobodným na všem co člověka otrocky svazuje je možné jen tehdy, spojíme-li svůj život co nejúžeji s Ježíšem, který svobodu boží, potvrzenou ve vzkříšení, v plnosti realizoval. Duchovní rádce proto začne se svým žákem přednostně probírat jednotlivé pasáže Písma svatého vyprávějících o jeho životě, slovech a činech. V této chvíli nejde tolik o obdivný pohled na velké a zázračné činy Ježíšovy, ale o důvěrný vztah k milující osobě, která se nezdráhala za nás položit svůj život (Jan 15,13). Žák, když se setká s touto láskou, touží milovanou bytost také dobře poznat. Postupným pronikáním do tajemství Kristova života od jeho počátků až po dovršení v království božím, získává na jeho životě stále větší podíl. Tak nebo nějak podobně roste Kristus v srdci člověka.

Toto úzké spojení s Kristem nese v sobě nejen velkou dynamiku ale často i nečekané napětí. Nezapomínejme, že Ježíš Kristus není jen historickou postavou jako každá jiná, ale živou bytostí, která vzkříšením přešla do bezprostřední blízkosti boží a které byla svěřena všechna moc na nebi i na zemi. Intenzivním kontaktem se vzkříšeným Pánem jsme taženi „vzhůru“, nad tuto

„reálnou“ skutečnost, přes její rámec vstříc k Bohu. Tímto mocným tahem k Bohu skrze Ježíše Krista se otevírají dosud uzavřené prostory a dimenze víry, které vedou ke změně výchozího bodu, odkud se bude stále více rozvíjet myšlení, hodnocení i život snaživého žáka. V tomto stále intenzivnějším vztahu k Pánu je zdroj a síla pro jinakost, pro svobodu od všeho co svazuje, od všech překážek, jež stojí tomuto základnímu vztahu v cestě. Musíme si ovšem dát pozor na specifické pokušení, jež právě zde na nás číhá. Víra v Ježíše Krista má silnou a ničím nezastupitelnou osobní strunu a dimenzi. Je to rozměr zcela zásadní, ale přesto právě zde může věřící člověk upadnout do nebezpečné pasti. Může se na tomto místě zastavit a učinit z osobního vztahu k Ježíši Kristu alfu i omegu křesťanské víry a měřítko pravověrnosti. Zastavovat se na cestě víry je vždy nebezpečné, je-li to na tomto místě, není to o nic bezpečnější. Vytváří se tím překážka, která brání Kristu, aby nás vedl dále, do nových a nepoznaných prostorů víry, do nové a hlubší poslušnosti a k novým obětem lásky.

3. Úcta k lidem. Ježíš Kristus je naším osobním Spasitelem, ale je i Spasitelem ostatních lidí i tvorů. Apoštol Pavel v listu ke Koloským nazývá Pána prvorozeným všeho stvoření a domnívá se, že všichni tvoříme jednu rodinu, jsme boží děti a Ježíš je náš nejstarší bratr. Když hledíme na Ježíše, spatřujeme zároveň nesčetný počet jeho bratří a sester, kteří ho obklopují. To tedy znamená, že kde je Ježíš, tam jsou i jeho bratři i sestry, jeho sourozenci. Izolovaný Ježíš neexistuje. Už würtensberský farář J. Chr. Blumhardt říkal, že kde je Ježíš, tam je i Otec, kde je Otec je i Duch svatý, kde je svatá Trojice, tam jsou i andělské sbory i všichni v Pánu zesnulí. Dodal bych, že

tam jsou v naději i ti, kteří ještě žijí v těle i ti, kteří se ještě nezrodili, ale s kterými Stvořitel už počítá. Takový zástup obklopuje Ježíše, zástup neanonymní, ale Spasiteli důvěrně známých osob a tvorů. To tedy znamená, že můj osobní Spasitel je k nalezení jen v této veliké bratrské a sesterské společnosti.. Toto poznání má základní a konstitutivní charakter pro další cestu víry daleko přesahující jen její osobní rozměr. Bůh, tak jak nám ho interpretuje Ježíš, je neoddělitelný od svého stvoření. V této souvislosti je prosloveno Janovo varování, že kdo nenávidí svého bližního a domnívá se, že přesto miluje Boha, si jen něco nalhává (1J 4,20). Zde se rodí universální charakter víry, který překračuje všechny hranice jež nás dělí nejen od Boha, ale i od lidí a všeho ostatního stvoření.

4. Úcta k sobě. V tomto kontextu může duchovní žák uchopit a pochopit sebe sama lépe než předtím. Už ví o velikém významu např. křesťanské či jiné humanistické tradice, ale zná také její meze. Poznává jasněji hlas vzkříšeného Pána a jeho blízkost s darem nebývalé svobody od všeho, co jej svazuje, byť by to rostlo i z dobré tradice. Objevuje Krista uprostřed nesčetného

zástupů svědků, lidí i stvoření a tak jak přijímá Krista, učí se přijímat i všechny, kteří ho obklopují. To ovšem v sobě nese i další důsledek, že je žák zván, aby přijal také sebe sama. Svou minulost, dispozice, prostředí, práci, nemoc i smrt a aby přestal se sebou samým stále jen bojovat, sebe odmítat nebo dokonce nenávidět. Je vhodný čas dosáhnout na tomto poli stavu pokoje a smíření. Josef Sudbrack ve svém krátkém pojednání o duchovním vedení píše, že bez „přijetí sebe samého, bez pocitu vlastní lidské hodnoty, bez zkušenosti „stát v sobě“ neexistuje žádný duchovní život, tím méně skutečný duchovní altruismus“ (str. 35). Toto sebenalezení roste z poznání, že jsme Božími dětmi, neboť Ježíš, jím pověřený dobrý pastýř, si váží každého jednotlivého člověka do té míry, že pro něj byl ochoten i obětovat svůj život. Z této úcty k nám roste i legitimní sebeúcta vedoucí k odpovědnému postoji k daru vlastního života, jenž nám byl darován a zároveň i veliká spoluodpovědnost nejen za vlastní život, ale i za život celého stvoření.

Alfréd Kocáb,

emeritus ČCE, listopad 2000

autor laskavě poskytl Novým Bratrským listům tento článek, který psal pro Ekumenický liturgický slovník

dějiny

Kristian David

17.2.1692 - 3.2.1751

(pokračování)

Po uzdravení pak plný radosti zatoužil, aby také jeho krajané doma na Moravě mohli prožívat něco tak upřímně radostného jako on sám. Rozhodl se pomoci jim tak, jak jemu pomáhali magistři Schwedler a Schäffer ve Zhořelci. Proto se vydal roku 1717 tajně na Moravu do rodného kraje a tam s nadšením vyprávěl o místě,

kde našel víru jako drahocennou perlu, kde každý ji může svobodně vyznávat podle Kristova evangelia. V jeho rodném kraji stále žilo tajně povědomí víry ještě z dob působení J. A. Komenského ve Fulneku. Našel zde proto dychtivé posluchače, probuzené a živě nadšenými a strhujícími promluvami pietistického kazatele Steinmetze v Chrámu Milosti v Těšíně, kam tajně chodívali pro posilu přes značné nebezpečí. Doma viděl pronásledování a týrání krajanů pro jejich tajnou víru. Když mu hrozilo vyžrazení jeho činnosti, musel se rychle vrátit do Saska, aby se vyhnul uvěznění. Ještě několikrát se vrátil tajně ze Zhořelce na Moravu v letech 1718-1721, aby posiloval své krajany v jejich zakázané víře, potěšoval je a povzbuzoval slibem, že bude hledat místo, kde by všichni mohli žít svobodně podle své víry a všichni společně se mohli v poznané pravdě ještě pevněji utvrdit.

V roce 1722 se setkal při jedné příležitosti prostřednictvím svých známých pietistů magistra Schäffera a magistra Rothe s majitelem panství Berthelsdorf v Horní Lužici v Sasku s hrabětem Mikulášem Ludvikem Zinzendorffem, zapáleným pro věc Kristovu. Vyprávěl mu o velikém pronásledování a útisku nekatolíků ve své rodné zemi. Hrabě tím byl velmi dojat a Kristian David získal od něho slib, jsou-li tam takovými mučedníky, že se mohou na jeho panství usadit, chtějí-li svou víru v Boha dál svobodně vyznávat.

Plný radosti vydal se Kristian David ihned na Moravu vyřídít Zinzendorffův slib. První se přihlásili Augustin a Jakub Neisserovi, oba nožíři ze Žiliny u Nového Jičína. Jaká síla a odvaha víry je vedla k tomu, aby všechno opustili a vydali se na neznámé místo, do nejisté budoucnosti, jen aby mohli žít svobodně a bez překážek vyznávat svou zděděnou víru, ctít Boha tak jako jejich otcové.

Jak se rozhodli, tak ihned vykonali. Ve středu po svatodušních svátcích 8. června 1722 vydali se tajně v noci oba Neisserové se svými manželkami a dětmi, s příbuzným Michaellem Jäschke a švagrovou Martou za vedení Kristiana Davida na nebezpečnou cestu do Saska. Došli šťastně až k magistru Schäfferovi do Zhořelce, který je dovedl do Grosshennersdorfu k babičce hraběte Zinzendorfa, poněvadž hrabě sám byl v té době nepřítomen. Správce hraběcího panství Švýcar Heitz reformovaného vyznání jim vykázal za několik dní na to místo k usídlení. Správce Heitz úmyslně nechtěl, aby šli tito Moravané do Berthelsdorfu, poněvadž jako reformovaný poznal, že příchozí nejsou luterány a že by se jim v luterském Berthelsdorfu nelíbilo, a také že i jinde mohou provozovat svá řemesla. Jím přikázané místo bylo v lese při cestě z Löbau do Zittau (t.j. z Lubije do Žitavy) pod kopcem zvaným Hutberg. Zde Kristian David 15. června 1722 širokým zásekem své tesařské sekyry označil lesní stromy, určené jim k použití. O dva dny později, 17. června 1722, porazil pak první strom ke stavbě jejich obydlí se slovy Žalmu 84,4: „I ten vrabec nalezl sobě místo a vlaštovice hnízdo, v němž by schránila mladá své při oltářích tvých, Hospodine zástupů!“

Tímto okamžikem se začala rozvíjet nová historie Jednoty bratrské. Místo, na němž

Kristian David porazil první strom, je dnes označeno pomníkem opatřeným nápisem s datem a citátem Žalmu. Samotné datum 17. června 1722 je jedním z tzv. „památných dnů“ obnovené Jednoty bratrské. Také jméno kopce Hutberg, pod nímž bylo začato se stavbou nového domova, bylo přijato jako dobré znamení. Správce panství Heitz napsal o tom hraběti Zinzendorfovi: „Dej Bůh, aby Vaše Jasnost mohla vybudovati na tomto kopci zvaném Hutberg město, které by nejen samo stálo „pod ochranou Páně“ (unter des Herrens Hut), ale jehož všichni obyvatelé by stáli neúnavně „na stráži Páně“ (auf des Herrens Hut). Tato slovní hříčka dala pak nové osadě i své jméno Herrnshut, které o dva roky později bylo ustáleno na Herrnhut, česky Ochranov.

Nyní bylo denní prací Kristiana Davida porážení stromů a stavba domů. Ale několikrát od ní odešel opět na Moravu, aby zachraňoval a přiváděl další emigranty. I v dalších letech 1723 a 1724 chodil ve svém rodném kraji od města k městu, od vesnice k vesnici, všude kázal a vyzýval pronásledované evangelíky, aby přišli do místa, v němž by žili v míru a v pokoji. V té době neměl jiného zájmu, než vyvést pronásledované evangelíky z Moravy do bezpečí. O staré bratrské církvi sám věděl zatím jen velice málo.

Při svých cestách Moravou přišel na jaře roku 1724 i do Suchdola. Tam však žili ještě uvědomělí potomci Bratří, užívali Komenského katechismu, zpívali doma bratrské chvalozpěvy, a toužebně vyhlíželi dobu, kdy opět budou moci svobodně žít podle víry svých otců. Jejich otce a dědy kdysi učil víře Beránkově fulnecký správce bratrského sboru Jan Amos Komenský. Ve víře se posilňovali tajně propašovanými katechismy, Biblemi a zpěvníky, knihami s poselstvím Komenského, které pro své bývalé farníky vydal jejich pastýř již v roce 1660 v Amsterdamu. V poselstvích, v rodinách pečlivě uchovávaných a ukrývaných bylo napsáno: „Všem zbožným, sem a tam rozptýleným Kristovým ovečkám, zvláště oněm z Fulneku, z Jerlochovic, z Jestřabí, z Kletné, z Kujav, ze Stachovic, ze Suchdolu a ze Životic přeji milosti a pokoje Božího skrze posvěcení Ducha a skropení Kristovou krví. Moji milovaní Bratři a Sestry, mnozí z vás si jistě vzpomenou, komu jsem vás při svém loučení z proroka Micheáše poručil a odevzdal: totiž arcipastýři Kristu, jenž berlou svých úst a svého Ducha pase svůj lid na zemi, rozptýlené stádce svého dědictví, které bydlí na poušti a na poli tohoto světa. Tomu já vás také ještě stále, denně se za vás modle a vzdychaje, poručím. Jen neodstupujte zpět od Hospodina, ale služte Hospodinu z celého srdce! Neopustíť zajisté Hospodin lidu svého pro jméno své veliké. Ano nepřestávám s Petrem, dokud jsem v tomto stánku, probouzeti vás s napomínáním, abyste se i po mém odchodu na ty věci rozpomínati mohli, že jsme vás neučili následovati nějakých vtipně složených básní, nýbrž že jsme vás vedli jen k přepevné prorocké a apoštolské řeči; a vy dobře činíte, že na ni dbáte jako na svíci v temném místě svitící, až by se den rozedněl“ (2.Pt 1,19).

Tito lidé, k nimž se Komenský obracel, byli jazykově Němci, usedlí na Kravaňsku po více než 340 let, potomci Valdenských, kteří se roku 1480 připojili k Jednotě bratrské, užívali německé znění Bible, německá vydání bratrských duchovních písní, německý katechismus Komenským přeložený pro jeho německy mluvící farníky.

V té době v Suchdole na Moravě dospěly protireformační události v krizi. Někteří mladí lidé byli pro své bratrské přesvědčení předvoláni před rychtáře. Pro pět z nich bylo náhle jasné jen jedno východisko: rychle opustit domov a Moravu, aby se vyhnuli těžkému žaláři. Rozhodli se pro emigraci do polského Lešna, kde podle

jejich představy stále ještě žili Bratři a kde také působil kdysi ten, který učil jejich předky, Jan Amos Komenský. Hned příští noc 2. května-1724 se všech pět mladých mužů vydalo na cestu do Lešna. Byli to tři Davidové Nitschmannové, Melchior Zeisberger a Jan Töltschik. Ve dne se museli skrývat, v noci opatrně jít neznámým krajem. Protože také hodně slyšeli od Kristiana Davida o nově budovaném městě Herrnhutu-Ochranově, rozhodli se na jednom rozcestí odbočit ze své cesty do Lešna a zajít tam na krátkou návštěvu. Do Ochranova došli konečně 12. května 1724 právě v den, kdy hrabě M.L. Zinzendorf kladl základní kámen k budově koleje pro křesťanské vzdělání šlechtických synků. Suchdolané slyšeli jeho působivou řeč, hluboce dojemnou modlitbu jeho přítele Wattewilla, byli dojati vším, co viděli. Zůstali zde již trvale a stali se později nejpevnějšími sloupy budoucí obnovující se vlastní své moravské církve.

Ludmila Plecháčová
(pokračování)

František Timotheus Petr

6.12.1900 - 31.3.1981

(Tento příspěvek uveřejňujeme z technických důvodů se zpožděním, za což se omlouváme autorovi článku i čtenářům, zvláště železnobrodským, kteří jej očekávali ke stému výročí narození br. Petra).

Při sborové slavnosti 1. října 2000 si železnobrodský sbor s vděčností připomínal svého bývalého kazatele F. T. Petra, neboť se blížilo datum 6. prosince, a to je den, kdy se před 100 lety bratr Petr narodil. Na jeho památku sbor vydal malý sborníček s životopisem F. T. Petra, fotografiemi a několika jeho kázáními, která vyšla tiskem v časopise Jednota bratrská v letech 1932 - 1968. Trebaže byla napsána před desetiletími a v jiném společenském kontextu, zůstávají aktuálními v povzbuzeních i výzvách.

Do Železného Brodu přišel jako vikář a potom správce sboru v roce 1932, v čase, kdy měl dvoutisícový sbor sedm let mladou, krásnou a velikou sborovou budovu. Leč byla také neobyčejně zadlu-

žena - čtvrtmilionovým dluhem - a dokonce hrozilo, že bude prodána v dražbě. Bratr Petr se ihned ujal se vši odpovědnosti i láskou sborové práce nejen v Železném Brodě, ale i v široké diaspoře v četných kazatelských stanicích. Na několika školách bylo vyučováno náboženství, sbor tehdy pečoval o duchovní výchovu asi 200 dětí. Nebylo v silách jediného kazatele zvládnout celou šíři povinností v tak velkém sboru. Proto si bratr Petr získal a vychovával řadu spolupracovníků. Velikou pomocníci mu dal Pán Bůh dal v jeho manželce Bohumile, se kterou uzavřel sňatek 2.7.1934. Pečovala o sborové prostory, starala se o četné hosty, časem byla varhanicí sboru a vedla pěvecký sbor.

Vedle náročné duchovní péče se musel bratr Petr starat o získávání finančních prostředků na splacení dluhu, aby se nenaplnila hrozba prodeje sborového domu. Byla však hospodářská krize, která citelně postihla místní sklářský průmysl! Ale Pán Bůh připravil i zde východisko. Značnou částku získal bratr Petr z měsíční přednáškové cesty po Švýcarsku. To bylo velké povzbuzení. Pak přišla pomoc v půjčce z Anglie. Rostla i obětavost členů sboru a přátel - za 12 let byl dluh splacen! V tomto zápase o

existenci sborového domu mnozí získali ke své modlitebně až citový vztah.

Prostorný sál sborového domu byl ideální i pro celocírkevní akce. Např. v roce 1946 synod Jednoty bratrské v Železném Brodě vykonal v pamětní den založení Jednoty, 1. března, volbu prvního českého biskupa po 300 letech. Zvolil Václava Vančuru. Jeho biskupská konsekrace pak proběhla ve starobratr-

kém Sboru v Mladé Boleslavi 20.7.1946. Tehdy byl bratr F. T. Petr členem Úzké rady - ve své funkci oslovil po konsekraci nového biskupa V. Vančuru a poděkoval mu srdečně za to, že přes svůj věk, u vědomí, že je to příkaz Boží, se nezdráhal, když na něj padla jednomyslná volba synodu a zodpovědný úřad přijal. Vyslovil přání, aby mu bylo dopřáno z milosti Boží ještě dlouho sloužit své církvi. Po poděkování K. Reichla zahraničním biskupům pak biskup Vančura ordinoval na presbytery Jednoty bratrské Pavla Glose, Františka Tim.

Petra a Karla Reichla.

Po válce odešla řada členů do pohraničí, osamostatnily se některé kazatelské stanice, sbor se početně zmenšil - a pak ještě církvi nepřátelský režim odlákal sboru mnoho členů. Sbor však žil dál velmi intenzivním životem, i životem kulturním, ve kterém se uplatnily varhany získané v roce 1953 a jímž propůjčil své jméno Dr. Albert Schweitzer.

Svému sboru sloužil v Božím povolání bratr Petr do roku 1972, kdy odešel po 40ti leté službě na odpočinek.

Krátce před svým úmrtím 31.3.1981 František T. Petr napsal: „I když všelijaké bědy patří k životu člověka, dá-li Bůh radostné a vděčné srdce, je život hezký. Pán Bůh mě nikdy nenechal bez pomoci a ochrany, a nebylo v mém životě ani jednoho dne, v němž bych neměl Pánu Bohu zač děkovat.“

A železnobrodští bratři a sestry (a asi nejen oni) i nyní děkují Pánu Ježíši Kristu za pastýře, kterého jim dal v bratru F.T. Petrovi.

Jiří Polma

Z kázání Fr.T. Petra:

**Křesťanská láska
jako dokonalý svazek lidí**

Kol 3,14; 1941

Pouto církevní příslušnosti pojí nás v jednu rodinu. Patříme k sobě a Boží vůle chce, abychom byli navzájem na sebe odkázáni. Jediným dokonalým poutem lidí v každém společenství, zvláště pak v křesťanském sboru, jest Boží láska. „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.“

Bůh neprokazuje náklonnost a dobrotu jen příjemným a krásným lidem. On dovede milovat i zlé a hříšné lidi, ač je mu hřích nanejvýš odporný. Snáší je

trpělivě, poskytuje jim vždy znovu dobrodiní a mnohé příležitosti, zve je k sobě a dlouho čeká s trestem, jež si člověk už dávno zasloužil. Bůh dokonce obětoval, co mu bylo nejdražšího, vlastního Syna, aby zlý a ohavný hříšník, když uvěří, nemusil zahynouti, ale měl život věčný.

Tato nesmírná Boží láska jest apelem na tvoje srdce: „To učinil jsem pro tebe, co učiníš ty pro mne?“ Boží láska nás zavazuje, víže nás ke Kristu, spasiteli našeho života. Poutá nás i k sobě navzájem jako bratry a sestry, lidi draze vykoupené krví Kristovou, jako bratrstvo Božích dětí a Ježíšových učedníků na zemi. Jako křesťan nemůžeš žít jen sám pro sebe, oddělen od druhých křesťanů, od jejich snah a jejich obtíží. Jen Kain si říká: „Zda-liž jsem já strážným bratra svého?“

Bez vroucí a oddané lásky k Pánu Ježíši a ke svým bližním nebudeš míti obecnství s nimi a ze svého členství v církvi žádné radosti a opravdového požehnání. Dotýká-li se však Boží láska tvého srdce a cítíš-li se za ni býti zavázán, učíš ji zadost, odložíš lhotečnost a netečnost a oblec se v lásku, která je svazek dokonalosti. V ní budeš nejbližší samému Bohu, jenž jest láska.

A protož neoblevujeme

2. Kor 4,1-6; 1968

Vzhlížíme k prvotní křesťanské církvi jako k dokonalému ideálu. Avšak i prvotní církev měla své velké vnější i vnitřní těžkosti, jimiž se musela probíjovat. Skutky apoštolské se o vnitřních sporech a nesnázích zmiňují jen tu a tam. Zato apoštolské listy, zvláště Pavlovy, nám poskytují někdy až zarážející pohled do života tehdejší církve. I to, s čím církev zápasila v Korintě a jinde, patří k jejímu obrazu. Ona nám může býti vzorem, ideálem právě proto, že dovedla proti všemu znetvoření bojovati a že nad osobní spory a názory dovedla postavit Ježíše Krista a jeho Evangelium. „Ne sami sebe

kážeme, ale Krista Ježíše Pána.“

V dnešním světě bychom našli dost lidí, kteří se znechucení odvracejí od církve, když vidí, že tu nejednou straší stejná člověčina jako jinde; i služebníci slova Božího se ženou za hmotnými výhodami, za mocí a za předními místy, za tituly. Jak dovedou být na sebe oškliví a k sobě nespravedliví a přitom to vše ještě zakrývají zbožnými slovy a svatou tvář. To všecko však nic nemění na skutečnosti, že církev křesťanskou založil sám Ježíš Kristus a že on je jejím Pánem. On ji zachovává, on ji však také bude soudit. Stane se to na posledním soudu, že o mnohém křesťanu i služebníkovi Božím bude platit Ježíšovo slovo: „A tehdyť jim vyznám, že jsem vás nikdy neznal. Odejděte ode mne, činitelé nepravosti.“

Nám všem připomíná apoštol Pavel svým slovem ke Korintským, abychom si vážili milosrdenství Božího, jímž nás povolal do své církve, a abychom neoblevovali ve svém úsilí o krásnou a čistou církev Ježíše Krista.

Rostislav Chlubna

3. února 2001 zemřel v Prostějově evangelický farář Rostislav Chlubna, který stále ještě na mnoha místech vypomáhal, ačkoliv mu bylo již 81 let. Protože několik let působil i v Jednotě bratrské, chceme v krátkosti vzpomenout na tento úsek jeho služby.

Po svých teologických studiích vypomáhal v Jednotě bratrské nejprve dva roky jako vikář v Jablonci n. N. u br. kazatele Habra, po té přešel do Tanvaldu. Nejprve konal bohoslužby v jídelně podniku Seba. Brzy se mu podařilo najít dům na Dolní Smržovce pod dnešní pekárnou. Dům byl určen k demolici. Jelikož okresní církevní tajemník nedovolil tento dům koupit pro sbor, koupil jej br. Chlubna na své jméno. Situace tak byla obtížná, zároveň však vyprovokovala mnohé

odvážné kroky, aby byl zajištěn alespoň nejzákladnější provoz. Protože se právně jednalo o soukromý dům, sboru nebylo dovoleno do něj investovat finanční prostředky a tak zůstal po dlouhý čas bez potřebných generálních oprav a dalších úprav. Za br. Chlubny byla pouze truhlářská dílna upravena na modlitebnu, opraven strop a vyměněna rozbitá okna. Lavice byly přivezeny z České Lípy, židle získány ze zrušené cukrárny. Chlubnovi žili ve velmi primitivních bytových podmínkách, bez vody a kanalizace. Když přišlo, museli rozestavovat nádoby a zachycovat dešťovou vodu, která protékala děravou papírovou střechou. I za těchto svízelných podmínek dával podněty k pravidelnému setkávání mladých kazatelů ke společnému studiu nad biblickým poselstvím, i když takové počínání bylo tehdy spojeno s určitým rizikem. Kromě něho se těchto setkání účastnili bratři

M. Hloušek, J. Halama, Jos. Votrubec, R. Borski a V. Kačer. Tehdy byly opravdu úzké vztahy i mezi rodinami mladých kazatelů. Na jeho přátelství i na přátelství jeho milé manželky Majky (roz. Váradyové, která byla členkou Jednoty a kvůli které bratr Chlubna na čas v Jednotě působil) dodnes vděčně vzpomínají.

V roce 1960 se vrátil do Českobratrské církve a nastoupil v Odrách. Sboru v Tanvaldě prokázal kazatel Chlubna velkou službu. Jeho obětavost a misijní odvaha napomohly, že sbor do dnešního dne existuje a v téže modlitebně zní bratrské písně a bratři a sestry rádi přicházejí a naslouchají Božímu slovu. Zůstala sice jen malá hrstka těch, kteří ještě pamatují působení bratra Rostislava Chlubny, stále však i po tolika letech vyjadřují vděčnost za jeho věrnou službu.

zprávy ze světové UF

KONZULTACE sester v Jižní Africe. Na základě usnesení synodu světové Jednoty z roku 1995 se koná druhá mezinárodní konzultace žen od 14. do 20. června 2001 v Port Elizabeth, v Jihoafrické republice. Z Čech se konzultace zúčastní sestra M. Ulrichová.

NICARAGUA. Synod provincie JB v Nicaragui zvolil na svém zasedání koncem ledna t.r. nového předsedu provincie. Je jím Joseph Rivera, který v úřadu vystřídal bratra Fernando Colomera. Zároveň byli na synodu zvoleni dva biskupové. Br. Oliver Hodgson a William Webster. Jižní distrikt, se sídlem v Bluefields, navrhl synodu ustavení vlastní provincie. Vedení se rozhodne, zda bude tento návrh podán na synod Unitas fratrum.

ALJAŠKA. Synod Jednoty na Aljašce, který se konal koncem ledna v Bethel, zvolil za předsedu církve bratra Isaacka B. Amika. Po šestiletém období tak převzal úřad od br. Franka Chingliaka.

HESLA v turečtině. Vydání hesel bylo rozšířeno opět o jeden jazyk. Pro rok 2001 vyšla hesla v turečtině pod názvem „Günlik“.

„Přijď sem ... a pomoz nám“

Tak se jmenuje II. misijní konference světové Jednoty bratrské, která se bude konat v Ochranově od 25.6. do 3.7. 2001. Všechny provincie vyšlou po 4 delegátech (náš seniorát - distrikt má 2

delegáty), kromě toho budou zastoupeny teologické vzdělávací ústavy naší světové církve, misijní společnosti a nová misijní území. V delegacích mají být zastoupeni muži i ženy, mládež, vedení církve i misijní společnosti. Z Kontinentální provincie se konference účastní sestra A. Majewski, další sestra z Estonska, br. D. Toemin z Nizozemska a br. Hans-Beat Motel.

Konference by chtěla „nadchnout pro misi“, jak se píše v prvním zvacím dopise všem provinciím a dát podněty pro misijní práci světové Jednoty. Vědomě se navazuje na I. světovou misijní konferenci v Miami 1994. Konference proto začne referátem „Od Miami do Ochranova“. Další referáty se zabývají Zinzendorfovou misijní teologií a misijní historií na příkladu Jižní Afriky. Na programu je příspěvek korejského misionáře působícího v Německu a perspektivy k programu „Nové svědectví světu“. Budou zřízeny pracovní skupiny pro následující témata: „Kultura a evangelium, Spravedlnost, Nové svědectví světu, Práce ve velkoměstě, Obnova ve vlastním sboru, Uzdravování, Misijní společnosti a církevní vedení, Misie a paternalismus.“

Příprava konference začne v jednotlivých provinciích. Delegáti se sejdou, aby si vyměnili kladné a záporné zkušenosti z misie ve vlastní oblasti. Před zahájením konference navštíví skupiny delegátů 20 sborů evropských provincií, do kterých budou moci přinést svoje zkušenosti a posoudit je svými hostiteli. Způsobem „hvězdicové jízdy“ budou potom delegáti cestovat v doprovodu sestry nebo bratra z hostitelského sboru 25. června do Ochranova.

Tito zástupci a zástupkyně sborů stejně jako delegáti ze všech sborů Kontinentální provincie a hostitelských sborů z dalších evropských provincií se setkají během prvních 3 dnů světové konference ke shromáždění na téma „Mi-

sie před našimi domovními dveřmi“. Na závěr tohoto zasedání by měli účastníci přinést své výsledky práce do hlavní konference. Na neděli 1. července se plánují slavnostní bohoslužby a na odpoledne Hody lásky, k nimž jsou zvány sbory z Horní Lužice, Drážďan, Berlína Zwickau. Město Ochranov uspořádá na závěr konference 2. července slavnostní přijetí, k němuž se očekávají také zástupci vlády a jiných církví. Plánuje se, aby pracovní výsledky konference nebyly zachyceny jen písemně, ale aby také zůstaly uchovány ve videoverzích.

přel. M. Ulrichová

Cora Ives

Nejen naši starší, ale i střední generaci členů Jednoty bratrské určitě není neznámé jméno významné anglické sestry CORY IVES. Poprvé jsme se s ní setkali v roce 1967 při Generálním synodu v Potštejně, kterého se účastnila jako jediná žena mezi bratrskými delegáty Unitas fratrum.

Po univerzitních studiích v Birminghamu učila ses. Cora Ives francouzštinu a němčinu na střední škole pro dívky v Pontefractu a Brighousu, kde se nakonec stala zástupkyní ředitelky. Když ji zemřel otec, musela se vrátit domů, aby žila s nevlastní matkou a pomáhala jí ve výchově svých nevlastních sourozenců.

Ve sboru Gomersal, jehož byla věrnou členkou, sloužila Cora jako učitelka Nedělní školy. Byla také laickou kazatelkou.

Ačkoliv žila většinu svého života na jednom místě, její práce se rozšířila mimo Gomersal po distriktu, provincii a do celé Jednoty. Řadu let byla vedoucí Letní školy pro mládež. R. 1981 působila jako sekretářka synodu Jednoty v Ochranově. Její práce zahrnovala překlady a tlumočení do němčiny zvláště

při vládní recepci pro synod. To byl delikátní úkol pro tehdejší politicky vypjatou situaci v bývalé NDR. Britská provincie uznala Cořiny zásluhy ve službě pro celou Unitas fratrum. Na synodu provincie v roce 1992 jí udělila titul „Secretarius Fratrum“, čestný úřad, z něhož odešla do ústraní v roce 2000. V srpnu minulého roku se Cora provdala za svého starého přítele Jacka Hoopera. Jejich společné štěstí trvalo

jen krátce. Cora zemřela 27. listopadu 2000.

Byla jednou z lidí, kteří žijí pro druhé. Tiše, účinně, bez zbytečného rozruchu ve škole, doma, v církvi. Aniž zvažovala, co to stojí, dělala, co muselo být uděláno, a nadto ještě mnohem víc.

*Fred Linyard,
redaktor Moravian Messenger
překlad M. Ulrichová*

náš seniorát

Ekumenická shromáždění v Železném Brodě

25.1.2001 jsme se shromáždili v katolickém kostele sv. Jakuba v 18 hod. k ekumenické bohoslužbě za jednotu křesťanů. Téma letošních bohoslužeb bylo „Já jsem cesta, pravda i život“ (J 14, 1-6).

Liturgické texty připravené letos křesťany v Rumunsku byly v přípravě rozděleny pro tři církve: katolickou, pravoslavnou a Ochranovský sbor. Řízení připadlo na J. Polmu, úvodní slovo přivítání a kázání měl „domácí“ P. J. Borucki. Po shromáždění byly osobní rozhovory při bohatém občerstvení na katolické faře. Bylo prospěšné se takto sejit.

První březnový pátek 2.3. jsme se sešli v naší modlitebně k ekumenickému shromáždění, pro něž téma i liturgické modlitby připravily křesťanský z ostrovů Západní Samoa. Téma bylo: Promyšlená modlitba - požehnaná služba.

Upravené liturgické texty četly sestry ze tří sborů, úvodní slovo s informacemi o této vzdálené zemi měl J. Polma, kázala sestra farářka Lada Kocourková (CČSH). Přítomen byl i katolický duchovní ze ŽB P. J. Borucki MS. Přijely i sestry z Koberov. Sbírka pro účely SDM

vynesla 1500 Kč. Byli jsme rádi, že jsme i letos toto ekumenické shromáždění mohli uspořádat. Dlouho se ještě hovořilo při občerstvení. Uvědomovali jsme, jak je dobré „být spolu“.

J.P.

POZOR - POZVÁNKY PRO DĚTI

1. Víkendové setkání dorostu se koná od 20. - 22. dubna 2001 na faře v Rovensku pod Troskami. Určeno pro věk 9 - 15 let, cena 130 Kč.

2. Letní dětský tábor je připraven opět v Jesenném, v blízkosti Bozkovských jeskyní pro děti od 9 - 15 let od 27. 7. do 5.8.2001. Předběžná cena 1300 Kč.

Přihlášky na obě akce lze získat v Ochranovských sborech, případně na adrese: Ochranovský sbor při ČCE, Ohrázenice 112, 511 01 Turnov, tel: 0436-322403 nebo 0603-865413.

SMOS 2

aneb 2. Sraz mládeže Ochranovského seniorátu se uskuteční v Praze od 4. do 6. května. Srdečně zveme všechny zájemce a jejich přátele! Prosíme, aby se zvláště mimopražští přihlásili do 20.4. buď br. P. Hejzlarovi nebo na adresu pražského sboru.

Projekt Obnovy starobratrského sboru v Turnově zdárně pokračuje.

Čtenáři Bratrských listů byli již o tomto projektu informováni v minulém roce. Dnes chceme podat některé aktuální informace.

Tento projekt je společným česko-německým dílem, na kterém se podílí partnerské sbory - Ochranovský sbor v Turnově a sbor Jednoty bratrské v Königsfeldu. Cílem projektu je obnova starobratrského sboru (Bratři zde působili do roku 1620), kde vznikne nové sborové centrum Ochranovského sboru s patřičným zázemím. Pro bohoslužby, kulturní akce i společná setkávání zde vznikne sál a foye s trvalou expozicí o dějinách Českých bratří a místním rodáku, buditeli Antonínu Markovi. Společně s naším partnerským sborem i dalšími ochranovskými sbory z Německa tento dům připravujeme jako „dům setkávání“, s cílem přispět k vzájemnému prohlubování a rozvíjení česko-německých vztahů.

V současnosti máme za sebou velké množství brigádnických prací, na nichž se podíleli také bratři z Německa. Svěpomocně jsme dosud vykonali 33 brigád a vyvezli asi 90 tun materiálu z bouracích prací. Od konce listopadu pracuje na domě stavební firma. Dům prodělává celkovou rekonstrukci, od přízemí po střechu. Z původního domu zůstaly jen obvodové zdi a část vnitřní nosné zdi se schodištěm. Dnes již je pokládána nová střešní krytina a uvnitř vyzděny příčky. Je zcela zřejmé, že celý projekt znamená nemalé finanční investice. Podstatnou částkou, 60 tis. DM přispěl partnerský sbor v Königsfeldu, 600 tis. Kč činí podpora z Česko-německého fondu budoucnosti. Velkým dílem se

podíli místní Ochranovský sbor, kde se příspěvky mnohých členů dnes počítají na desetitisíce Kč. Jsme nesmírně vděční všem dárcům z distriktu i z ekumeny i všem, kteří na nás myslí v modlitbách.

Celý projekt si také získal podporu a uznání regionální kulturní veřejnosti i historické obce. V „našem“ díle zakoušíme obdivuhodnou Boží pomoc a jeho požehnání. Jemu především patří náš dík. Věříme, že právě z jeho milosti se otvírá možnost, že celá rekonstrukce bude dokončena již v letošním roce - nejen část, jak bylo původně plánováno.

Na setkání při slavnostním otevření Sboru Českých bratří v Turnově se těší staršovstvo sboru.

O.H.

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, svolává svou valnou hromadu na sobotu dne 26. května 2001 na 9.30 hod. do modlitebny Evangelické církve metodistické v Praze - Novém Městě, Ječná 19. Při výroční schůzi zazní přednáška Dr. Vladimíra Sakaře: Informace o dekretu „Dominus Jesus“ a referát o proběhlé konferenci evropských protestantských muzeí v Telči. Členstvo i hosté jsou srdečně zváni.

společnost a my

Krise v České televizi a sebezpytování naší demokracie

Poslední svátky míru, jak vánocům říkají ti, co se odnaučili spojovat svou víru s myšlenkou kristovského vtěleného božství, se poněkud nevydařily. Zkazilo je napětí zpoza obrazovky obou veřejnoprávních kanálů, které v posledu namísto voňavé větve se svíčkou a blýskavou kouličkou přineslo brutálně černobílé celodenní sdělení, že jakési neautorizované osoby dopravily na vysílač pokoutní, též neautorizovaný signál. Svátečně naladěný český občan ustrnul a podle svého naturelu buď znechuceně zanačoval, běžel před budovu „své“ České televize nebo upřeně zíral na orientační bod svých duchovně-politických autorit s otázkou, zda má fandit nebo se spíše zachvát nad osudem naší mladičké demokracie. S postupem televizní revolty se politicky uvědomělá část národa rozdělila na stále ustaranější „legalisty“ na straně jedné a odhodlané „revolucionáře“ na straně druhé. Po deseti letech se opět zaplnilo Václavské náměstí lidmi nespokojenými s politickou kulturou dneška, na rychlo se schází parlament, začíná se hovořit o předčasných volbách.

Zeptáme-li se po příčinách velkého třesku přelomu tisíciletí v české společnosti, najdeme nejdříve vleklý a společensky nezajímavý odborný spor uvnitř veřejnoprávního média. Zdá se být tak nepodstatný jako akcionářské rozmišky kolem jakési Šroubárny Mělník. Nikdo o něm nepíše, ač jeho potenciální výbušnost zvolna narůstá. Začíná nezvolením prvního ředitele České televize Ivo Mathé, mediálního profesionála evropského rozměru, pro druhé šestileté období v roce 1998. V této době už politikům (dlouho zaneprázdněným privatizací a jinými dějinnými úkoly) začíná docházet užitečnost televize pro získání a udržení moci. Mathé, znalec a sverepý obránce veřejnoprávní nezávislosti před partajními a komerčními tlaky, musí být jako symbol „nepolitické politiky“ odstraněn. V kouřové cloně spojené palby částí intelektuálů a stranicky orientovaných žurnalistů, kteří populisticky vytvářejí obraz televize jako postsocialistického nehybného molocha (dodnes fungující polopravda), se začíná mluvit o „nevyváženosti“ zpravodajství (také vlastně stranický výraz, diváká zajímá pravdivost ne vteřinová proporcčnost) a vytváří se tak předpolí pro zvolení tvárnější postavy generálního ředitele. Zvolením devětatvacetiletého žurnalisty Jakuba Puchalského, muže bez jakékoliv manažerské a odborné zkušenosti s televizní prací, začíná období hluboké destabilizace České televize, jejíž vrcholný management není schopen pochopit a zajistit základní chod tvůrčího procesu a tíha řízení se tak fakticky přesouvá na úroveň nižších řídicích pracovníků, znalých své profese. Roste napětí a nespokojenost, Puchalský odstupuje a rada volí k nevoli politiků (ti preferují jiného kandidáta) Puchalského spolupracovníka Chmelíčka, za což je okamžitě parlamentem během jednoho zasedání odvolána. Prostě: I zákon se ohne, když se nezastupitelný zastupitel hněvá! Politici už tentokrát nic neponechávají náhodě a podle jednoznačně politického klíče volí radu novou. Ta se nezajímá o nadějně signály vnitřního uklidnění v České televizi příchodem profesionálů na vedoucí místa a připravuje se k naplnění politického zadání „dočištění“ údajného polykače koncesionářských

poplatků. Právě ve chvíli, kdy se podařilo sestavit definitivní vysílací schéma (tedy jakýsi výrobní plán, bez kterého fabrika na sny fungovat nemůže), přichází odvolání ředitele Chmelička. Vše tvůrčí kolem televize i v ní samotné ustrne v hrůzné představě dalšího kola beznadějně spirály dalšího zahození nalezeného východiska a příchodu nových „spasitelů“ a jejich kamarádů. Nejdříve svazy tvůrčích pracovníků, po nich televizní odbory a pak většina zaměstnanců televize společně v sebezáchovném pudu vykřiknou zoufalé: DOST! Je třeba zastavit kolotoč personálních a koncepčních změn, který sám o sobě může veřejnoprávní televizi zcela zahubit! Zachovejme současný stav jako provizorní a zahajme veřejnou diskusi o roli veřejnoprávní televize a věcech, které s tím souvisejí! Rada ovšem nebere tuto výzvu na vědomí a během třiceti hodin vybírá nového ředitele z třiceti tři uchazečů, přihlášených během pětidenní lhůty konkurzního řízení. Na místo generálního ředitele ČT je dosazen Jiří Hodač, již jednou v televizi neúspěšně fungující v roli ředitele zpravodajství, a následným protestem zaměstnanců proti způsobu jeho volby a z toho vyplývajícím nerespektováním jeho pověření funkcí ředitele začíná vánoční krize České televize, která ve svých důsledcích a díky velké medializaci rozpoutala veliký boj o podstatu naší demokracie.

Umělci, filosofové, aktivisté znovu po letech cítí potřebu veřejně burcovat na poplach a svolat k tomu desetitisícové zástupy na náměstí českých měst.

Je zbytečné probírat detailní peripetie televizní krize (ve svých nejpodstatnějších rovinách probíhala veřejně, takřka v přímém přenosu) a snad ze shora řečeného je jasné i to, že polarizace naší společnosti na „legalisty“ a „maoisty“, stojí na zcela chybném pochopení začátku a kořene problému. Tklivý příběh o hrubě a svévolně odmítnutém anglickém džentlmenovi Georgi Hodačovi, který se srdcem na dlani přichází posloužit naší mladé demokracii a je spolu s ní poplíván, vyplývá u někoho jen z nedostatku informací, mnohými je však vyprávěn záměrně jako kouřová clona pro zakrytí demaskovaného politického záměru ovládnout nesmírně vlivné médium a jeho část (ČT2) nabídnout k soukromému podnikání. Starost o pošlapané právní vědomí našich občanů svévolí vzbouřenců na Kavčích horách a z tohoto pocitu vyplývající úvaha nad nebezpečným sklonem k revolučnímu anarchismu, zdá se netrefuje právě jádro motivace tolika lidí při jejich probuzeném zájmu o věci veřejné na českých náměstích. Zbývá tedy otázka, co je pohnulo tak říkajíc hlasovat nohama?

Jedno se zdá být jistým: rozhodně nepřicházejí jen kvůli České televizi. Ta sice čelila ohromnému politicko-ekonomického tlaku na privatizaci alespoň jednoho kanálu (náhradou za ztracené investice americké CME, „překulišené“ zlatými ručičkami Velkého Vladimíra), ale to zástupy na Václavském náměstí a jinde spíše jen tušily. Bez ohledu na úsměvně škobrtavou úpornost parlamentního hlasování o svobodě slova, nebyla ani ona tím pravým mottem lidových setkání, neboť v rámci „reálně-kapitalistických“ možností je jí opravdu dosti. Kauza České televize spíše odspuntovala nastrádané znechucení nad zasmrádajícím rozparcelováním vlivových židliček a celkovou nemorálností naší politické kultury, nastavené na úrovni „knižně-velkoobchodní“: „chytili jste mě? Nechytili; tak vidíte, vše je v pořádku!“ Pečlivě ohrazený opozičně-smluvní rybník začal vonět normalizační ztuchlostí let sedmdesátých, která na nás tak přízračně a nenáhodně jukla z jepičích Bobozpráv. Těm, kteří to prožili, se v srdci rozsvítilo varovné světlo, přestože rozum říkal: „neblbni, žijeme přece v demokracii!“ Nicméně cosi říkalo, že ve vzduchu je malér. Pro sebe si ten kvas „revoluce“ formulují do fráze „syndrom

ukradené demokracie“.

Ano, v posledních důsledcích opravdu šlo o ni. Jakoby prozřetelnostně moudře (1.Kor 10,13) jsme včas narazili a probudili se ze snu o automatickém, správně „vyštelovaném“ sebečištění demokratické struktury, jak se nám ho snaží vnutit budovatelé naší zastupitelské demokracie, řízení ze stranických sekretariátů. Uvědomili jsme si, že tendence „zprivatizovat demokracii“ do rukou úzké skupiny profesionálů je všelidská a smrtelně nebezpečná i bez čítankově rohatého diktátora v branách parlamentu. Víra v pouhou demokratickou strukturu je jedna z nejbezpečnějších a nejrizikovějších, neboť skoro automaticky plodí šikovní milovníky moci s demokratickým přestříkem, kteří jsou právě pro tyto mimikry hůře odhalitelní než klasicky zapáchající čertici diktatury. Demokracie bez demokratů, tj. bez svobodných, sebevědomých bytostí, jež znají svou cenu, je nejen poloviční, jako taková je přímo nebezpečná! Příklad Jižní Ameriky a některých asijských demokracií je toho názorným dokladem. Problém jejich politické nestability a podivuhodné tendence zdejších politiků k diktátorství rozhodně netkví ve zbabraných ústavách a nedemokratických zákonech. Neexistence střední třídy, tvořené právě těmi dostatečně zajištěnými a sebevědomými občany, je pravým a jediným důvodem vratkosti lidských práv a svobod. Ty nikdy žádní vládcové nerozdávali, těch je třeba se pokud možno klidně leč důrazně znovu a znovu uchopovat.

A když se zeptám sám sebe, kde vzít takového svobodného, zodpovědného bytosti, neumím odpovědět sobě i druhým chytřeji než odkazem na víru, která prostředkuje poznání pravdy, jež osvobozuje. Jde-li teď v naší zemi o zalidnění prázdného prostoru mezi státní strukturou a jednotlivým občanem, tedy o prostor tzv. veřejnoprávní, kde musejí být doma občanská sdružení, samosprávy a instituce veřejného, leč nevládního charakteru (universita, veřejnoprávní televize apod.), pak při nejlepší vůli nevidím lépe disponované apoštoly této osvěty než právě vnitřně upokojené lidi víry, zvané též mimo jiné křesťané. Rozumíme-li naši misii jinak než jako nekonečnému procesu sebe zkldiňování ve vymezeném prostoru našich sborů a farností, pak nedílnou součástí naší služby evangeliu musí být (dle mého názoru) také práce v nárazníkovém pásmu mezi strukturou moci a osamoceným člověkem. Právě tam se totiž rozhoduje o tom, zda bude stát rozumět občanovi a občan státu, nebo zda zůstanou uvěznění v beznadějně rozpolceném světě „oni a já“, namísto mnohem konstruktivnějšího světa „my a náš společný úkol“. Teprve v ovzduší alespoň tušené autority a nadosobního poslání obou těchto veličin se rodí jádro zdravé demokracie, pokud možno co nejširší vrstva hrdých a svobodných občanů.

Na těchto duchovních základech úcty, nesené naprostou jedinečností každé stvořené bytosti a jejich společné odpovědnosti, obnovená myšlenka staré řecké demokracie vyrostla a jen tam je silná, jen tam může být s Churchilem zvána nejlepší mezi špatnými způsoby organizování života společnosti. Není cílem, není Královstvím Božím, ale je ve svých výšinách nejlepším prostorem pro svobodné zvěstování víry, která jediná nakonec umí opravdu zachránit. Pevně věřím, že s probuzeným zájmem o veřejnoprávní prostor se bude zvětšovat i citlivost pro jeho nezbytná duchovní východiska. Proto přes všechny bolesti emocí a rozdělení je pro mne krize přelomu tisíciletí nadějným začátkem zkypřování půdy pro dobrou setbu evangelia. Díky Bohu jsme sice opravdu mnozí přišli o vůni jedněch vánoc, ale naši darovanou demokracii se ukrást ani zprivatizovat nepodařilo.

Michael Otrisal

farář ČCE, redaktor náboženského vysílání ČT

Jako ilustrativní dokument uveřejňujeme jasné Prohlášení SR ČCE k výše popsané záležitosti:

Prohlášení Synodní rady Českobratrské církve evangelické

Synodní rada ČCE sleduje pozorně zápas o svobodu slova a nezávislost veřejno-právní televize. Hluboce si vážíme pracovníků ČT, kteří se s nemalým osobním rizikem vzepřeli politickému nátlaku, jehož původ vidíme už ve složení rady ČT podle stranických zájmů a v jejím ukvapeném rozhodnutí zvolit nového generálního ředitele.

Podporujeme iniciativu občanů, aby byla zachována veřejnoprávnost ČT na obou programech a jsme rozhodně proti návrhům na jejich privatizaci.

Stavíme se za to, aby nová rada ČT obrážela šíři a rozmanitost naší občanské společnosti a nesloužila zájmům politických stran, třeba krytých účelovým pojetím zákonů.

Odmítáme množící se útoky proti osobě presidenta Václava Havla, který mnohokrát prokázal statečný zápas o svobodu slova a demokratickou společnost a kterého si vážíme pro jeho citlivé chápání pravdy a občanské odpovědnosti.

Žádáme naše politiky, aby upustili od urážlivých projevů a usilovali o spolupráci mezi sebou i s občany a sledovali jediný společný cíl, k němuž byli pověřeni - službu lidem této země.

V Praze dne 10. ledna 2001
Synodní rada ČCE

Dnes je velice snadné
ukázat na nespravedlnost ostatních.
Ale jak málokterí letmo pohlédnou do svého vlastního svědomí!
Jak je to snadné odsoudit strukturální nespravedlnost,
zinstytucionalizované násilí, sociální hříchy!
Je pravda, že hřích je všude,
ale kde jsou kořeny tohoto sociálního hříchu?
V srdci každé lidské bytosti.
My všichni jsme hříšníky.
Spasení začíná u lidské osoby.
A v postu je toto Božím voláním:
Obrátte se!

Oscar Romero (1917-1980)
překlad: bok

jeden rok s židovským kalendářem

Pokračujeme v seriálu o židovském kalendáři. Poučení o těchto skutečnostech má hlubší význam, protože slavení svátků je neodmyslitelnou součástí života Židů. Rabin Samson Rafael Hirsch (1808-1888) to vyjádřil slovy: „Kalendář - to je katechismus Židů.“

Svátek je znamením Božím v dějinách; je to „slovo“, které osvobozuje dějiny od porážek a navzdory jejich absurditě a monotónnosti do nich dává vstoupit světlu a smyslu. Smyslem židovských svátků je to, že si člověk přes veškeré negativní prožitky uvědomí existenci dobra na zemi s vědomím, že toto dobro pochází od Boha.

Svátky se slaví modlitbou, společnou bohoslužbou, projevy radosti i smutku a to nejen v synagóze, ale i v rodině a proto se stávají integrální součástí celého života.

V tomto čísle si přiblížíme snad nejdůležitější poutní svátek Pesach a připojíme krátké poznámky o 2 památných dnech, které sice nemají náboženský význam, ale vypovídají o nesnadné cestě židovského lidu dějinami, která trvá do dneška. Památné dny byly ustanoveny teprve v době po vzniku novodobého státu Izrael (14. 5. 1948) a byly reakcí na tragické události nedávné doby. A v krátkosti ještě zmíníme jeden z tzv. Menších náboženských svátků: Lag ba-omer.

Pesach (7.4.2001)

Název svátku *Pesach* („překročení“) připomíná, že Bůh „překročil“ domy Izraelců, než udeřil na egyptské prvorozené (Ex 12, 23.27). Stará tradice vidí ve slově *pesach* dvojí význam:

- přejítí, ochrana Hospodinova; subjektem je Bůh, důraz je na první fázi odchodu z Egypta
- přejítí, přechod Izraelitů; subjektem je lid, je zdůrazněna druhá fáze exodu.

Pesach se jinak také nazývá *chag ha-macot* (svátek nekvašených chlebů). Z prastarého zemědělského svátku, který připomíná další název pro Pesach - svátek jara, se postupem doby stal svátek připomínající vyvedení z Egypta. To, že se tyto dva aspekty svátku spojily neznamená, že by se navzájem rušily, ale naopak se velmi dobře doplňují a navzájem se vysvětlují. Ke stěžejní skutečnosti vysvobození z Egypta se připojují i jiné skutečnosti z dějin spásy. Noční hymnus palestinského targumu k Ex 12, 42 (Codex Neofyti 1) vypovídá, že v noci Pesachu jsou obsaženy čtyři noci spásy:

- noc stvoření,
- noc, kdy se Bůh zjevil Abrahámovi a on byl ochoten obětovat svého syna Izáka,
- noc vysvobození z Egypta,
- noc, ve které přijde Mesiáš.

Vzpomínka na vysvobození z Egypta budila u Židů naději na budoucí vysvobození a život ve společné zemi. Osmidenní svátek Pesach (v Izraeli trvá sedm dní) začíná patnáctého dne měsíce nisanu. Pro ty, kdo v předepsaném čase nemohli slavit Pesach (například kvůli rituální nečistotě nebo pobytu na dlouhé cestě), byl zaveden *Pesach šeni* „druhý pesach“. Obřady odložených svátků začínaly téměř o měsíc později. Po zániku Chrámu bylo od této praxe upuštěno.

Hlavní náplní tohoto svátku je znovuprožívání toho, jak Bůh vyvedl svůj lid z Egypta. Židé si navzájem připomínají: Ano, jsme to **my**, které Bůh vyvádí z otroctví a zachraňuje před nepřáteli. Aktualizace události exodu je v rituálu Mišny vyjádřena takto: „V každé době je povinností vidět sebe samá jako toho, kdo vyšel z Egypta“.

Před Pesachem je potřeba odstranit z domovů všechen *chamec* („kvašené“), tj. kynuté těsto, dále například zkvašené jídlo, pivo, whisky nebo jakékoli substance, které je zakázáno používat na Pesach. V synagoze probíhá kupodivu velmi stručná liturgie, zato doma následuje bohatá oslava, plná fantazie. První dva dny Pesachu (v Izraeli pouze první den) bývá slavnostní večeře - pesachový seder. Rabínská tradice ustanovuje těchto čtrnáct podstatných částí sederu:

1. Kadeš („posvěcení“) je počátkem pesachové slavnosti, který tvoří požehnání pronesené nad pohárem vína, které se vypije na konci modlitby. Požehnání odděluje příchod času svobody, odděleného od času útlaču a otroctví. Text požehnání zní:

„Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž tvoří plod révy.

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž nás vyvolil a vyvýšil mezi všemi národy a vyzdvihl nás nad všechny jazyky a jenž nás posvětil svými příkazy. Ve své lásce jsi nám dal, Hospodine, Bože náš, svátky radosti a veselé sváteční chvíle, tento den svátku nekvašených chlebů, tento nádherný den posvátného shromáždění, svátek naší svobody, na památku odchodu z Egypta.

Vpravdě jsi nás vyvolil a posvětil mezi všemi národy a ve své lásce jsi nám dal své svaté svátky pro radost a veselí. Požehnaný jsi, Hospodine, jenž posvěcuje Izrael a svátky.“

2. Rechac („omytí“). Omytí rukou, avšak bez obvyklého požehnání, protože ještě nenastal čas k vlastnímu jídlu.

3. Karpas („zelenina“). Sní se kousek zeleniny namočený v octě jako připomínka trpkosti otroctví.

4. Jachac („rozdělení“). Ze tří nekvašených chlebů se prostřední rozlomí na dvě části; polovina se opět umístí doprostřed mezi zbývající macesy, druhá polovina se někde ukryje, například pod ubrus.

5. Magid („vypravěč“). Naplní se druhý pohár vína, ale než se vypije, vypravěč vypráví příběh o vysvobození z Egypta a pomocí úryvků z Bible, midrašických příběhů a dalšího vyprávění a zpěvů vysvětluje jeho průběh, smysl a aktuálnost. Je to nejcharakterističtější, nejdelsí a nejdůležitější část pesachového sederu.

6. Rochca („omytí“). Všichni přítomní si omyjí ruce, tentokrát s obvyklým požehnáním, protože opravdu budou jíst slavnostní večeři.

7. Moci-maca („požehnání macesu“). Pronáší se obvyklé požehnání nad chlebem, tentokrát samozřejmě nekvašeným; pak se z něho kousek sní.

8. Maror („hořká bylina“). Sní se listy hořkých bylin, namočené do *charošet* (sladké směsi z nastrouhaných jablek, oříšků, skořice a vína).

9. Korech („zavinutí“). Sní se další část hořkých bylin, tentokrát s jedním macesem.

10. Sulchan orech („hostina“, doslova „prostřený stůl“). Počátek večeře; začíná se předkrmem skládajícím se z vejce a dalších zvláštních pokrmů, každý má vlastní symbolický význam.

11. Cafun („skryté“). Je nalezena (většinou dětmi) a sní se část macesu, která byla předem ukryta a nazývá se *afikoman* („zákusek“). Pojídá se na památku pesachového beránka, jenž se ve starověku obětoval a pojídal; pak se až dalšího dne nesmí jíst nic.

12. Barech („požehnání“). Po ukončení jídla se jako vždy omyjí ruce a pronese se tradiční birkat ha-mazon; přitom se naplní třetí pohár vína a nakonec se vypije. 13. Halel („chvála“). Přítomní vzdávají díky Hospodinu za pesachovou večeři, v níž opět prožili zázrak osvobození. Naplní se čtvrtý pohár vína a vypije se po odřikání halelu (žalmy 115 - 118). Na konci halelu se otvírají dveře, aby se umožnil vstup Eliášovi, poslu mesiášské éry.

14. Nirca („přijetí“). Ohlašuje závěr pesachového sederu a Bůh je vyzýván, aby navždy zůstal osvoboditelem Izraele.

Do této základní struktury jsou vloženy prvky, popsané v následujících odstavcích. Vzhledem k tomu, že tyto prvky jsou velmi různorodé a často vyžadují bližší objasnění a také proto, že některé z nich jsou do sederu zařazeny jednorázově, zatímco jiné probíhají v delším časovém úseku, jsou tyto prvky popsány v blocích na základě vzájemných souvislostí.

Hagada, „vyprávění“ o událostech, jež vedly k odchodu z Egypta, začíná tím, že nejmladší dítě položí čtyři tradiční otázky a jeho otec mu je zodpoví. Známější označení těchto otázek - *ma ništana* - se odvíjí od úvodních slov první otázky: „Proč je tato noc odlišná od ostatních nocí?“ Hagada pokračuje vyprávěním o rabínech Eliezerovi a Elazarovi, a dále o čtyřech synech, kterým je potřeba vysvětlovat význam Pesachu. První syn je moudrý, druhý je špatný syn, další je prostáček a čtvrtý se nedovede tázat, tj. je na otázky příliš mladý.

Následující midraš končí výčtem egyptských ran, při kterém účastníci večeře namáčejí prst do vína a při jmenování každé rány nechávají spadnout na zem kapku vína na vyjádření smutku nad zničením Egyptanů. Pesach není triumfalistickým svátkem. Je to svátek osvobození, při kterém nejsou zapomenuty oběti. Midraš říká: „Když andělé při zázraku přechodu mořem chtěli za Izrael zpívat vítěznou píseň, zabránil jim v tom Bůh slovy: „Stvoření mých rukou se utopilo v moři a vy chcete zpívat píseň?“

Nato všichni zpívají děkovnou litanickou modlitbu *Dajejnu* („Bylo by nám to stačilo“). Následuje připomínka slov rabína Gamaliela o tom, že kdo se nezmíní o „třech věcech“ (tj. beránek, nekvašené chleby a hořké byliny), nesplnil svou povinnost.

Nejrozsáhlejší část sederu je připomínkou vyvedení z Egypta, která je dramaticky ztvárněna tak, aby odpovídala textu Mišny: „Začínáme potupou a končíme chválou“. Součástí sederu jsou rovněž berachot (požehnání) nad vínem a chlebem a při umývání rukou, modlitba po jídle, modlitba „On je milosrdný“, zpěv halelových žalmů a závěrečná slavnostní beracha. Text tohoto požehnání je velmi dobře vypracován a vcelku stručně a jasně shrnuje teologický význam tohoto svátku.

Požehnání ze svátku Pesach

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž nás vyvolil mezi všemi národy, vyzdvihl nás nade všechny jazyky a posvětil nás svými příkazy. Ve své lásce jsi nám dal k naší radosti svátky: tento sváteční den nekvašených chlebů, den naší svobody a den štěstí, zasvěcený svatému shromáždění a vzpomínce na východ z Egypta. V pravdě jsi nás vyvolil a posvětil mezi všemi národy a dal jsi nám v dědictví radost a veselí. Požehnaný jsi, Hospodine, jenž posvěcuje Izrael a svátky.

Di Sante, Židovská modlitba, edice Oikúmené, Praha 1995, str. 193

Následuje zpěv *nirca* (přijetí), který ohlašuje závěr pesachového sederu, ve kterém účastníci prosí Boha, aby zůstal navždy osvoboditelem Izraele. Sederový večer je

uzavřen přáním: „*Le-šana ha-ba a bi-Jrušalajim (ha-bnuja)*“ - „V příštím roce v (obnoveném) Jeruzalémě“.

V průběhu sederové večeře se pojídají *macesy* (hebr. *maca*, pl. *macot*, aram. *lachma anja* neboli „chléb nouze“), což jsou nekvašené chleby. O pesachu jsou připomínkou toho, že Izraelité při spěšném odchodu z Egypta neměli čas nechat vykynout chléb na cestu. Nad *macot* se pronášejí dvě požehnání: jedno nad chlebem (*ha moci*) a druhé o splnění předpisu o nekvašeném chlebu (*al achilat maca*).

Dále každý okusí *karpas* (to je kořenová zelenina, např. petržel, celer, nebo ředkvička, namočená do slané vody) a *maror* (hořké byliny - používá se křen, locika, hlávkový salát, řeřicha apod.) na připomínku hořkosti otroctví v Egyptě. Další součástí sederové večeře je vejce (*bejca*) - (připomínka oběti, která byla v předvečer Pesachu přinášena v chrámě), a kost z beránka, která symbolizuje pesachového beránka. Osolená voda, se kterou se jí natvrdo uvařené vejce, symbolizuje slzy zotročených Izraelitů. *Charoset* - sladká směs z rozsekaných oříšků, jablek, skořice a vína - představuje hlinu, ze které museli Izraelité v zajetí vyrábět cihly.

Kromě těchto symbolických pokrmů se během sederu podává večeře; tradičními jídly jsou: vývar s macesovými knedlíčky, jehněčí pečeně, kuře (někdy plněné macesovou nádivkou), plněná ryba; z moučníků to jsou: sladký nákyp zvaný *macelokš*, macesový dort a koblihy z macesové mouky.

Během večeře se postupně pijí čtyři poháry vína. Tento počet je odvozen ze čtvrtého vyjádření vykoupení z Egypta, jak je uvedeno v Ex. 6, 6-7:

- vyvedu vás z egyptské roboty,
- vysvobodím vás z vašeho otroctví,
- vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy,
- vezmu si vás za lid a budu vám Bohem.

Text však pokračuje ještě pátou výpovědí: „A dovedu vás do země, kterou jsem přísnežně slíbil dát Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi.“ (Ex. 6, 8). Tento příslib je při sederu vyjádřen pátým kalichem proroka Eliáše, mesiášova předchůdce. Kalich stojí naplněn na stole, nikdo však z něj nepije.

Dalším prvkem, který odlišuje bohoslužbu tohoto svátku od jiných dní, je čtení jednoho z pěti svitků - *Šir ha-širim* (Pisně písní). Tento svitek se čte proto, že u kořenů krásy a lásky, o nichž pje Velepiseň a které jsou univerzálním výrazem lidstva, je svoboda darovaná Bohem. Je to tatáž svoboda, kterou dal Bůh izraelskému národu při vyvedení z Egypta. Tím, že Bůh vysvobozuje člověka z otroctví, způsobuje, že je člověk schopen čisté lásky, jak se o ní píše v Písni písní.

Hymnus Nišmat kol chaj (Duše všeho živého)

z ranní šabatové a pesachové liturgie

Duše všeho živého ať velebí tvé jméno, Hospodine, Bože náš, a duch každého stvoření ať navždy oslavuje a vyvyšuje vzpomínku na tebe, náš Králi. Ty jsi Bůh od věčnosti k věčnosti a kromě tebe nemáme žádného krále, který by nás spasil a ochraňoval, vysvobozoval a zachraňoval, podporoval a smilovával se ve všech časech neštěstí a zármutku; nemáme žádného krále kromě tebe. Ty jsi Bůh počátků a Bůh konců, Bůh všech stvoření a Pán všech pokolení, který je oslavován nesčetnými chválami a jenž spravuje svůj svět v milosti a svá stvoření v milosrdenství. Hospodin nespí ani nedřímá, budí toho, kdo spí, a probouzí toho, kdo dřímá; činí, že němý mluví, osvobozuje spoutaného, pozdvihá toho, kdo klesl, napřimuje skloněného. A proto pouze tobě

uzdáváme poctu!...

Di Sante, Židovská modlitba, edice Oikúmené, Praha 1995, str. 176

Památné dny

Jom ha-šoa

18.4.2001

Tento den památky obětí nacistického holocaustu, šesti milionů Židů, zavražděných za 2. světové války, připadá v Izraeli na 27. nisan, v komunitách diaspory na 19. duben, výroční den začátku povstání ve varšavském ghettu v roce 1943.

V tento den se konají smuteční obřady, při nich se mj. pronášejí *hazkarat nešamot* (vzpomínkové modlitby za zemřelé), zapalují se *nerot nešama* (vzpomínková světla), v Izraeli je vyhlášena minuta ticha za všechny oběti šoa, v celé zemi se konají vzpomínkové bohoslužby, které vysílá i rozhlas a televize a ve školách i na veřejnosti se konají přednášky o holocaustu.

Jom ha-zikaron

24.4.2001

Den vzpomínek na padlé vojáky Izraele připadá na 4. ijar, předvečer izraelského Dne nezávislosti (Jom ha-acma ut). V celém státě se konají vojenské i občanské náboženské obřady na památku všech, kdo padli při obraně Izraele od osvobozené války (1948-1949) až do dneška. Tohoto dne jsou ráno sirénou ohlášeny dvě minuty ticha. Jsou uzávřeny všechny zábavní podniky až do večera, kdy je opět sirénou ohlášén konec Jom ha-zikaron a zároveň začátek oslav Dne nezávislosti.

menší náboženský svátek

Lag ba-omer

10.5.2001

Od druhého dne svátku Pesach (to byl den, kdy byl do Chrámu přinesen snopek z nové sklizně zvaný *omer*) do svátku Šavuot se počítají dny omeru. Počítá se celkem 49 dní omeru; následující den po 49. dni omeru je svátek Šavuot.

Sedm týdnů omeru se stalo obdobím smutku, protože v historii v tomto období došlo k mnoha neštěstím. Podle tradice zahubil mor v době omeru dvacet čtyři tisíc studentů rabína Akivy. Od 2. stol. n. l. se toto období stalo dobou národního polomutku na připomínku tragického povstání Bar Kochby, kdy Židé právě v době mezi Pesachem a Šavuot utrpěli ve válce proti Římanům těžké ztráty. O tisíc let později, v roce 1096, za první křížové výpravy, byly v době omeru v Německu a ve Francii vyvražděny celé židovské obce.

V době omeru se nekonají svatby, muži se nestříhají, ani neholí, lidé na veřejnosti neposlouchají hudbu a nekonají se veřejné zábavy. Zákazy se ruší jen na Lag ba-omer (33. den omeru), Jom ha-acmaut a Jom Jerušalajim. Někteří dodržují smutek právě jen do Lag ba-omer.

Právě v den Lag ba-omer záračně ustal mor, řádící mezi učedníky rabího Akivy. Proto se tento den slaví jako „svátek učenců“. Podle jiné tradice zemřel v tento den rabi Šimon bar Jochaj, který těsně před svou smrtí učil své žáky mnohá skrytá tajemství Tóry a slunce nezapadlo, dokud je nenaučil vše, co mu Bůh dovolil vyjevit. Smrt velkého člověka je většinou dnem smutku, ale rabi Šimon bar Jochaj z radosti nad tím, že se mu podařilo vysvětlit tak velkou část Tóry, si

přál, aby se tento den stal dnem radosti. V Erec Jisrael se v tento den konají poutě k jeho hrobu v Meronu.

*podle Pavla Toepfera: Některé prvky židovské spirituality
s laskavým svolením autora*

čtenáři čtou a píší

ad KŘÍŽOVATKY (NBL 1/2001)

V minulém čísle jsme uveřejnili příspěvek bratra P. Hejzlara, který se pokusil protestantské církve rozčlenit a charakterisovat. Záměrem je napomoci nám orientovat se v úskalích naší plavby rozbouřenými církevními vodami. Jsem za tento podnět autorovi vděčný. Jen bych chtěl upozornit, že naše přidružení k ČCE nebylo výsledkem procesu postupného sblížování, ale krokem v nouzi. Čímž nechci zlehčovat mnohé věci, které nás spojovaly a spojují. V každém případě nastolené téma je závažné - a je na něj velice potřebné hledat odpověď. Abychom si uvědomovali, zda máme zůstávat péče jen zvláštním útvarem (být v rámci ČCE), jaké jsou k tomu důvody, v čem se má tato odlišnost projevovat a v neposlední řadě jak se k tomu přiblížovat. Jistě je to téma pro vážnou, odpovědnou a společnou diskusi - a část z ní se může objevovat i na stránkách našeho časopisu.

red.

Křížovatka?

Můj spolubratr z rady starších se pokusil ve svém článku (č. 1, s. 21-24) o důležitou věc: zamyslet se nad tím, kam vlastně jako součást Unitas fratrum patříme na pestré paletě protestantských církví.

Náčrt, který nám předložil, je velice úsporný, to jest shrnuje veliké množství důrazů a problémů na malé ploše. Což je dobré pro přehlednost, méně dobré pro přesnost. Každý takový souhrn musí hodně zjednodušovat, což je při vši dobré snaze i případ článku Křížovatky. Bratr Pavel o zjednodušení sice ví, ale nevyvaroval se některých závažných

nepřesností. Už samo dělení církví je problém. Velikost měřítkem není, spíš bychom měli tradiční evangelické církve nazvat reformační, mluvíme-li o evangelikálních a letničních (pentekostálních) církvích. Ostatně jak evangelikální, tak letniční hnutí přišlo se snahou reformaci opravit, vylepšit, dotáhnout, tedy určitým způsobem se od ní obě odlišila. Jednota byla historicky reformační církví, i obnovená Jednota na tom zůstala, když si vědomě udržela odstup od probuzeneckých hnutí (pietismus, metodismus) a přihlásila se k reformačním kořenům (viz mé články v NBL 1999). Čímž se dostávám k jednotlivým bodům.

(1) Doba, kdy u nás začala ta která církev pracovat, má určitě význam sociologicky, jakou má tradici v místě, ve sboru, v rodinách (evangelické rody), ale jejich historicita je dána jinak, tradicí dotyčné denominace. Z tohoto hlediska jsme zhruba stejně staří s metodisty, a je nám přes 250 let.

(2) Liturgická tradice. Tady bychom byli velmi „nalevo“, UF je určitě liturgicky bohatší než ČCE, která je určená většinou reformovanou, značně strohou tradicí. Je to ovšem dobrá připomínka pro promyšlení, jaké místo v bohoslužbách má spontaneita a jaké stálá forma, v čem jsou jejich přednosti a nebezpečí.

(3) Církevní zřízení. Tady je to úplně nejsložitější, protože „nalevo“ by patřili např. luteráni, s biskupským zřízením, což ovšem mají i metodisté. Naše zřízení není biskupské, ale biskupy máme, čímž stojíme blízko episkopálním církvím. Není náhodou, že v poslední době uzavřela UF v Anglii i USA dohody o spolupráci právě s episkopálními

církvemi.

(4) Se vzděláním kněží měli Bratří těžkou hlavu odedávna, já bych se rád přihlásil k Bratřím Krasnickému a Blahoslavovi, kteří je hájili. Teologa, pravda, nedělá vzdělání, ale poučené a moudré přemýšlení o víře. Což nejde bez vzdělání, takže vzdělání nestačí, ale je třeba.

(5) Tento bod pokládám za ústřední. Termíny liberální a fundamentalistický jsou nálepky, jak i bratr Hejzlar naznačuje a je lepší se jim vyhnout. Řekneme-li cosi o liberálních kompromisech a vedle toho něco o věrnosti Písmu, o niž se snaží křesťané středu, vypadá to, že podsouváme „velkým církvím“ nevěrnost Písmu. Jsou totiž na jedné straně tabulky a představují tudíž krajnost. Pojednání o několika praktických bodech, které následuje, se zdá být varováním před „nebezpečnými“ trendy v ČCE, i když je to vyjádřeno opatrně a cudně.

a) Přístup k Písmu. Řád UF není ani zdaleka tolik ve shodě s evangelikalismem, jako například Helvetské vyznání, reformační, k němuž se ČCE hlásí: Věříme a vyznáváme, že kanonická Písma svatých proroků a apoštolů obojího Zákona jsou pravé slovo Boží samo a že mají dostačující autoritu ze sebe samých, nikoli z lidí. Neboť sám Bůh mluvil k otcům, prorokům a apoštolům a mluví k nám dosud skrze Písma svatá (článek 1). Opravdu, s touto formulací by měla asi většina dnešních evangelických farářů problém, stejně jako já. Co znamená „pravé slovo Boží samo“, jak tomu rozumět? Nezávání to fundamentalismem?

Zajímavé je, když si vezmeme vyznání Bratří, které začíná stejně jako Helvetské článkem o Písmích svatých, nenajdeme tam formulaci, že Písma svatá jsou slovem Božím. Jsou podle Bratří pravá, jistá, víry hodná, Duchem Božím nadchnutá, skrze ústa svatých Božích mluvená, ale jako by staří Bratři přešli profesora Daňka, i pro ně bylo Boží slovo víc než Písmo, víc než litera. Otázka autority Písma a výkladu Písma spolu souvisí, ale ne tak, že kdo Písmo chápe doslovně, uznává jeho autoritu víc než ten,

kdo hledá novou interpretaci. Kritičnost a úcta si nejsou na odpor, naopak. Nekritičnost je nebezpečná, protože se snadno zvrhne ze zbožňování v zatracování.

b) Vztah k jiným náboženstvím. To je otázka, která si zaslouží samostatnou kapitolu. Jedinečnost Božího vtělení v Kristu nebrání katolické církvi, aby všechno dobré, směřující ke službě, vzájemné úctě a lásce ke stvoření, viděla jako působené Božím Duchem, a takto přistupovala k mezináboženskému rozhovoru a dokonce společným modlitbám s jinak věřícími. Otázka, jestli být křesťanem vyžaduje neuznávat nikoho jiného, není jednoduchá. Rozumím obavě, abychom nezabředli do nějaké všenáboženské kaše, kde nebude zřejmé, čemu a proč vlastně věříme. Ale dialog neznamená vzdát se vlastního přesvědčení. Jak jsem řekl - myslím, že je to téma na zvláštní zamyšlení.

c) Misie. Úzce souvisí s předcházejícím. Nepřipadá mi, že by „bouře nevole“ byl ten pravý výraz pro odmítavé stanovisko mnoha křesťanů k dotyčné akci. Sám mám sice k islámu hodně kritický vztah, ale stejně kritický jsem k těm, kdo vyhlašují modlitby za obrácení muslimů na víru. Tuším za tím určitý politický postoj, představu křesťanského světa a islámské hrozby. Existuje vážná otázka, jestli islámský fundamentalismus nevznikl jako reakce na fundamentalismus křesťanský a jeho hrubou nesnášenlivost. A jestli není víc na místě prosit o odpuštění křesťanských vin.

Výraz misie byl v Jednotě především označením pro obětavou službu potřebným (i když se dnes leckde ptají, zda nebyla i bratrská misie příliš koloniální a kulturně diktátorská). Křesťanské svědectví má vyrůstat z této služby. Na tom se, věřím, shodneme s většinou křesťanů kdekoli. Problémem je misie typu reklamních kampaní, působivých představení na stadionech, prodeje knih, filmů, kazet...

d) Homosexualita. Jsme zase u otázky, je-li nutno pronásledovat všechno, co se odchyluje od ideálu. Křesťanské manželství rozhodně není ohroženo homosexualitou. Nikdo, tím méně často pranyřovaný bratr farář

Štorek, nechce snižovat manželský svazek. Ale je proto nutno odmítat, potlačovat ty, kdo v něm žít nemohou? Rozhovor v Kontinentální provincii o této věci začal a jistě nebude snadný ani krátký. V ČCE pracuje na problému také pověřená komise a nám se nabízí sledovat oba procesy a snad pomoci k výměně názorů a informací, abychom společně našli křesťansky odpovědné stanovisko.

e) Kázeň v církvi. Na její nedostatek jsme zhynuli. Zvláště co se týká učení a způsobu vyučování mezi kazateli. Chyběly nám mnohem intenzivnější vzájemné kontakty, rozhovory, především s novými kazateli. Jejich poslední generace vyrostla s odpuštěním jako dřív v lese a pak na nás vzala klacek. ČCE má Pastýřskou radu, která řeší vážné problémy (teď vlastně spadáme pod ni) a jakousi kázeň vykonává, což je znát i v tom, že občas někdo odejde z věroučných důvodů, občas z osobních.

f) Praxe uzdravování. Takto jsem pochopil poslední bod, protože modlitby za nemocné se všude konají veřejně i soukromě, v soukromí často se vzkládáním rukou. Praxe uzdravování ve shromáždění je, pravda, dost specificky letniční. Ale i v ČCE je otevřený prostor.

Takže na závěr: UF, jak ji vidím, je v načrtnutém spektru těžko zařadit. Liturgicky patří spíš k „velkým církvím“, trojí ordinací dokonce ke katolíkům a anglikánům, pojetím Písma zase spíš k reformačním církvím, nikoli evangelikálním. Způsobem života sborů ovšem zpravidla spíš k církvím probuzeneckým. Bratří, kteří odešli od utrakvistů pro zkaženost a zavedení církve, byli v naprosto jiné pozici, než Bratří v Ochranově, kteří ani neodešli z luterské církve, spíš jí nebyli přijati. Zinzendorf usiloval dlouho o ordinaci ve Vitemberku, než se dal Moravany pohnout k přijetí ordinace bratrské. Kromě toho Ochranovu sloužil v počátcích farář kalvinistický.

Obavy z liberálních tendencí v ČCE mne věru netrápí. Už jsem řekl, co si myslím o slovu liberální. V určitých kruzích se někdy užívá jako protiklad slova zbožný. Zpravidla velmi zákonicky a moralisticky. Nebojím se

liberálních tendencí tu nebo onde, bojím se bezbožných tendencí. Bojím se jich ve všech podobách, bojím se zbožné bezbožnosti stejně jako intelektuálské nebo vulgární bezbožnosti. A nejvíc se bojím bezbožnosti vlastní. Tváří se ráda jako spravedlivý hněv a má sklon pohrdat bližním nebo ho nenávidět, nebo se tváří jako udřená chudinka na konci sil a zatím si pěstuje lhostejnost nebo lenost. S ní se peru - a často prohrávám.

Co však vidím jako opravdu důležité, a kde má bratr Hejzlar pravdu, je otázka změny duchovního klimatu. Není to však problém naší úřední příslušnosti, spíš náš vnitřní. Všechny otázky, které naznačil ve svém článku, si zaslouží promyšlení. A kromě nich mnohé jiné. A řekl bych, že spíš než o zachování kontinuity půjde o obnovení identity našich sborů. Naše identita, která nám připadala neproblematická, protože zaručená jménem registrovaným na ministerstvu, je otřesena. Jsme bez toho jména stále stejné společenství? Někdy mi připadalo, že úzkost ze ztráty jména je ve skutečnosti úzkost z vlastní nejistoty. Copak nemáme jiné znaky než jméno? Jestli jsme o nich pod ochranou jména nepřemýšleli, teď je na to dobrá doba. Co nás drží pohromadě, co nás váže s Unitas fratrum ve světě, co je důvodem, abychom zápasili o svá společenství? A mám na to dobrý text z bible: podle jména jsi živ, ale jsi mrtev (Zj 3,1). Dej nám Pán Bůh, aby o nás platil opak: jméno sice nemáš, ale jsi živ.

J. Halama Jr.

Reakce na Křižovatky

S chutí si čtu Nové Bratrské Listy s půvabnou obálkou i inspirativním obsahem. V prvním čísle letošního ročníku mně však poněkud zarazil článek bratra Pavla Hejzlara Křižovatky. Uvědomil jsem si nad ním určitý dluh Českobratrské církve evangelické - totiž, že nedáváme sestrám a bratrům z Ochranovského seniorátu zřetelněji najevo, jak vnímáme jejich, zatím dočasné (synodem odhlásované do r. 2002), připojení k naší církvi.

Jako farář ČCE nejsem kompetentní posuzovat důvody, jež bezprostředně k tomuto připojení vedly (rozkol v JB, který vyvrcholil asi před dvěma lety), vnímám však jiné okolnosti, vedoucí k tomuto připojení a vyplývající z něho. Příčin, vedoucích k připojení Ochranského seniorátu k naší církvi, je více.

První je společná tradice. Obě církve navazují na odkaz Českých bratrů, a to nejen v době jejího vzniku, kdy to byla malá, ze světa se vydělující skupinka, ale také v době Blahoslavově a Komenského, kdy Jednota pokládala za důležité být otevřená „světu“, tedy vyššímu vzdělání (i teologickému), proto, aby mohla sloužit nejen sama sobě, ale také celému českému (i německému) národu. Právě díky této otevřenosti pomáhala po staletí Jednota bratrská víře českých křesťanů daleko za hranicemi své církve. Vzpomenu zde jen např. Bibli kralickou, Labyrint světa a to, jak po tolerančním patentu (1781) se tajní evangelici chtěli hlásit k „církvi Beránkově“, i když žádná taková církev u nás nebyla povolena.

Dalším příčinou tohoto připojení je, že ochranovskou tradici Jednoty pokládá evangelická církev i dnes za nosnou a obohacující. Ochranská Jednota nám může být inspirací v ledačem, co zmiňoval i bratr Hejzlár ve svém článku - je to například její misijnářská tradice, o níž se domnívám, že je i v celosvětovém křesťanském kontextu takřka ojedinělým příkladem, tradice misie „nekonstantinovského typu“, soustředěné nikoliv na získávání vlivu a moci, ale na předávání víry. Další inspirací pro nás, jako církev v podstatě národní (sbory na Ukrajině, v Rumunsku, Chorvatsku a Srbsku jsou tvořeny potomky českých vystěhovalců, máme jediný cizinecký sbor - německý v Praze) je mezinárodnost Jednoty. To, jak je nevelká církev rozptýlena mezi mnoha národy celého světa, je vhodným doplňkem k ČCE, působící v rámci jednoho národa. Vděčně (a často automaticky) přijímáme také plody specifické tradice čtení Bible v Jednotě bratrské - domnívám se, že většinu nákladu z Hesel Jednoty bratrské kupují a využívají při osobních či rodinných pobožnostech právě evangelici.

Výše zmíněné důvody, spolu s touhou po jednotě církve, vedly z evangelické strany k opakované snaze po spojení našich církví (hned v době vzniku církve a poté krátce po 2. světové válce), díky nimž bylo již toto připojení promyšleno a řady naší církve tomu přizpůsobeny. To mohlo být jedním z důvodů, že se Ochranské sbory připojily právě k naší církvi.

Některé názory bratra Hejzlara ve mně ovšem vyvolávají chuť polemizovat:

Nikdy jsem se nesetkal s touhou, aby se Ochranský seniorát „rozplynul“ v naší církvi. Naopak, již jsem vyjádřil svůj názor, že v mnohém nás ochranovská tradice inspiruje již nyní a možnost další inspirace záleží na komunikaci mezi sestrami a bratry z tohoto seniorátu a zbytkem ČCE (například pro pražské kazatele, a tedy i pro mne, je obohacením, že se bratr B. Kejř účastní našich pastorálních konferencí). Domnívám se však, že tato inspirace je možná nezávisle na tom, zda bude Ochranská Jednota bratrská součástí naší církve, či nikoliv. Synodem ČCE je totiž odhlasováno připojení Ochranského seniorátu k naší církvi jako zatím dočasné (do r. 2002), což je řešení, které se snaží umožnit Ochranské jednotě nalézt v této době nejlepší uplatnění svých charismat - ať již tedy jako samostatné církve, nebo v organizačním vztahu s další církví.

Výrazem „liberální“ se v letničně-evangelikální terminologii označuje protivník, který je tak „zkažený“, že s ním ani není dobré bavit se o víře. Domnívám se, že používání tohoto výrazu je projevem strachu nikoliv z těch druhých, ale strachu o svou vlastní víru. Strachu, že vlastní víra se rozhovorem s jinak věřícími lidmi může zhroutit. Tento přístup je vlastní „misomusům“, těm, kdo popírají, že víra dává člověku svobodu i o ní samé přemýšlet. Staří bratři se ovšem o svou víru tolik nebáli a posílali svůj bohoslovecký dorost studovat na přední evropské university.

I když zní výraz „kázeň“ mnohým tak podezřele, že se běžně mezi evangelíky příliš nepoužívá, přece to, co reformátoři nazývali kázní, se v evangelické církvi (více-méně)

praktikuje. Kázeň totiž není sekýrováním lidí s odlišnými názory, které může dělat každý, kdo do toho má chuť, nýbrž něco, co mají vykonávat pouze ti, kdo jsou tím církví pověřeni. „Nikdo nemá právo veřejně odsuzovat svého bližního a domlouvat mu, i když zhřešil, kromě těch, kteří jsou pověřeni k souzení a trestání.“ (Martin Luther, Velký katechismus). Kázeň se má především projevat zájmem o druhého a snahou pomoci tomu, kdo se nějak provinil - Kalvín to nazýval soudem lásky. V této podobě je kázeň také vtělena do Zásad Českobratrské církve evangelické (J. L. Hromádka): „Kázeň podle evangelia není vnějším soudem nad hříšníkem, nýbrž projevem lásky, která nese na sobě pohanění hříšnickovo“.

Celá řada dalších námětů bratra Hejzlara je jen letmým dotknutím se složité problematiky, jejíž pouhé nastínění by neúměrně prodloužilo tento článek. Proto se zde telegraficky vyjádřím jen ke dvojímu. O Písmu lze v preambuli k církevnímuřízení ČCE najít tuto větu: „Za jediné pravidlo víra a života uznává (ČCE) Boží slovo dosvědčené v Písmech Starého a Nového zákona, jejichž středem je Boží zjevení v Ježíši Kristu.“ Nikoliv o „tolerování nestandardní sexuality“ nýbrž o postojích víry vzhledem k osobám s odlišnou sexuální orientací se vede již nějakou dobu diskuse na stránkách evangelického církevního tisku. K tomuto tématu doporučuji článek bratra J. Halamy Jr. Homosexualita, etika a církve v měsíčníku Křesťanská revue 2001/1.

*Mikuláš Vymětal,
farář sboru ČCE Praha-Horní Počernice*

... a odpusť nám naše viny...

Často se modlíme modlitbu Páně. Myslíme však na důsledky toho, co se modlíme, nebo odříkáváme slova? Navrhujeme Hospodinu co má udělat - posvětit své jméno, realizovat království, uplatnit svou vůli, dát nám chléb a odpustit nám naše viny. Ale následně přichází ta rozporná část - kdy odpuštění našich vin je vázáno na podmínku, „jakož i

my odpouštíme našim viníkům“ - která následuje v zápětí po žádosti odpuštění našich vin než pokračujeme ve vyjmenování dalších „úkolů“ pro Pána.

Uskutečňujeme však to co se modlíme, nebo to jen říkáme, protože tak zní slova modlitby Páně? Odpouštíme našim viníkům, skutečným nebo i domnělým? Neživíme v sobě nenávist místo lásky? Mluvíme sice o lásce často, kážeme o ní, ale jednáme tak ve skutečnosti? Tolerujeme názor, který se liší od našeho? Nevyhýbáme se jednání o tom, co nás rozděluje s našim bližním, nebo raději „protivníka“ osočujeme? I když toto osočení často uvádí pravdu nebo její část, chceme o věci jednat, věc vyjasnit nebo setrvat ve vzdoru - já mám svou pravdu a ta je jediné ta správná!

Lidská pravda je omylná, každý máme totiž svou pravdu a umíme ji zdůvodnit. Třeba dokonce citováním Písma. Ale tato „moje“ pravda obsahuje vždy jen část pravdy skutečné. Je zatížená lidskou nedostatečností poznat pravdu v širších souvislostech. A proto je třeba jednání, které ovšem vyžaduje trpělivost, dobrou vůli a často i ústupek, kompromis.

Jsmo k tomu ochotni a připraveni, nebo čekáme až situaci za nás někdo vyřeší? Jako řešitel v úvahu přichází totiž jen stát, synod Světové Jednoty nebo čas. Je to křesťanské a odpovědné? Nebo čekáme na Poslední soud, kdy bude vše vyjasněno, posouzeno a rozhodnuto? Ale rozhodnuto s konečnou platností, neodvolatelně.

Existuje ovšem i další řešení, neutrální - moderní. Vyškrtnout z modlitby onu zmíněnou zavazující část. Odváží se to provést některý synod, konvent nebo kazatel? Nebo chceme konečně opravdu jednat? Vytvářet křesťanské společenství v Duchu svatém, v lásce???

Kam se vytratila moudrost jednání našich bratří v minulých stoletích.

St. Martinovský
(příspěvek zasílám současně do časopisů - Jednota bratrská a Nové Bratrské Listy)

Pohádka o hvězdících

Jeden starý muž se kdysi vydal na večerní procházku po mořském břehu. Slunce už zapadalo a teplý vzduch voněl odcházejícím létem.

Byl odliv. Moře ustoupilo nečekaně náhle z pobřežních mělčin a odhalilo místa, která ještě před krátkou chvílí byla jeho dnem. Až kamsi za obzor se podél břehu táhl široký pruh mokrého písku, zbrázděný stružkami uplývající slané vody.

Cíle ryby odplouvaly, ale na pláži uvázlo bezpočet velkých hvězdic.

Muž, který kráčel po břehu, si povšiml, jak osamělý chlapec hvězdice sbírá a vrací je nazpět moři. „Proč to děláš,“ zeptal se ho.

„Příliv bude až ráno“, odvětil chlapec. „Hvězdice by uschly.“

„Jen se podívej, kolik jich tu je“, mávl muž rukou směrem k obzoru. „Ani kdybys celou noc sbíral, nezachrániš je. Myslíš si, že to, co děláš, má nějakou cenu?“

Chlapec zamyšleně pohlédl na hvězdici, kterou právě držel v ruce.

„Myslím, že právě pro tuhle ano“, řekl potom.

J. D. Baum (upraveno)

Bůh a pokušení

Možná, že vás v zamyšlení nad modlitbou Páně napadlo, jak je to s tím „a neuvoď nás v pokušení“. Což Bůh může uvádět v pokušení? Vždyť u Jakuba stojí psáno: „Když je někdo pokoušen, ať neříká: To mě pokouší Bůh! - Tak jako je Bůh povýšen nad všechno pokušení ke zlému, tak ani on sám nikoho nepokouší. Když je člověk pokoušen, to ho vábí a svádí jeho vlastní žádostivost [1, 13-14].

Židovský novozákoník Pinchas Lapide upozornil v této souvislosti na židovskou večerní modlitbu: „Nenech mne přijít do moci hříchu, ani do moci provinění, ani do moci pokušení.“ V ekumenickém překladu je sice uvedeno mírněji „a nevydej nás v pokušení“, avšak Lapide odmítá i ještě jemnější znění „veď nás v pokušení“ a vyrozumívá: „Nenech nás podlehnout pokušení“. Podle koptického překladu evangelia v uvedení do češtiny je podobně psáno to, co nejlépe vystihuje smysl Ježíšovy prosby: „Neopust' nás v pokušení.“

Velkopáteční

Na hoře žalu zmrárá Král králů,
na dřevo kříže vbít,
smrt táhne zemí nad kraji všemi,
nebí se nechce žít:

Ó Pane tichý, mé vlastní hříchy,
mých temných skutků tíž,
důsledky mého smýšlení zlého
vbily tě na ten kříž.

Pro naši spásu v hlubině času,
v proměnách příštích dob,
pro věčné bytí tmavne i svítí
Ježíšův kříž i hrob.

Miroslav Matouš

530. Tvá láska, Pane můj

(Herr, lass doch alle Ding)

melodie: Meiningen 1693

text: K. H. von Bogatsky

přel. M. Matouš

Tvá lá - ska, Pa-ne můj, kéž prou-dí v kaž-dém
Můj, pro-sím, vy-slyš pláč, dej, co si yrou - cně

dě - ji! Já lá-sky prá-zden jsem a ty mne, Pa-ne,
pře - ji!

znáš; z vod sva-té lá-sky své mne as-poň kap-kou svlaž!

2. Dar milosti své rač / též mně dát poznat, Pane,
ať stejně jako v tvém, / v mém nitru soucit vane.
Ach, obmyj srdce mé / tou drahou krví svou
a vlnou lásky změň / a přetav bytost mou!

3. Dej, Pane, studni své / proud lásky do mne vlíti,
ať samo srdce mé / i v hořkém sladko cítí;
a v zášti světa dej, / ať zlému nejsem zlým,
leč co je zlé, tím víc / ať zmáhám dobrem tvým.

4. Ach, utiš srdce mé / v tom nepokoji světa
a dej, ať mírnost má / všem před očima vzkvétá.
Svou přísnou kázní veď / mou ruku, řeč i krev,
když nepřítel, jak vím, / chce vydráždit můj hněv.

5. Kéž ve mně obraz tvůj / se obnoví a svítí
a jen tvůj svatý Duch / je Pánem mého žití.
Znak Beránka mi nech / vždy na korouhvi vlát,
ať v moci tvé se smím / tvým učedníkem zvát!

Písně chval

571. Na zemi tvorstvo Boha chval

melodie: J. B. Dykes 1868

text: Bohumil Vančura 1941, upraveno

Na ze-mi tvor-stvo Bo-ha chval, na ne-bi slá-vo
hvězd pro slo-va je-ho tvů-rčí moc a mou-drost
je-ho cest.

2. Vše má své místo, účel, cíl
a všemu smysl dal.
Na místě svém i já mám stát,
jež on mi vykázal.

3. Otevři, Pane, oči mé,
dej vidět slávu tvou,
bych k tobě stále obrácen
se menšil pokorou.

4. Jsem nicotný prach před tebou,
však žes mne pamětliv
je důkaz věrné lásky tvé
a věčné spásy div.

5. Mne zachovej na dlani své,
bych tvůj byl zde i tam,
v boji i práci k tobě spěl
v tvé slávy věčný chrám.

529. Je živ!

(Er lebt! Dies ist...)

melodie: E. H. Schordan

text: C. B. Garve, přeložil M. Matouš

Je živ! To slo - vo spa - se - ní je
a pe - yně - ji než v ka - me - ni je

kru - hu věr - ných da - né Tak pře - ko - na - lo
v jmé - nu Pá - ně psa - né.

zhou - bnou moc a vše - chna hřmě - ní vzte - klá a

bez - ú - těš - nou vě - čnou noc a tem - né hrů - zy pe - kla.

2. Je živ a slovo spásy těž
v něm působí a žije
a zmáhá každý klam a lež,
kdo z jeho studny pije.

Bůh člověkem se vpravdě stal
a na kříž dal se vbítí,
neb lidem všeho světa přál
moc vzkříšeného žití.

3. Tak jedná živý Boží Duch
i našim srdcím daný,
tak zjevuje se věčný Bůh,
nám narozený z Panny.

A ten, jenž v čase z mrtvých vstal,
nový lid svůj chystá,
světlem srdcí nese dál
vzkříšeného Krista.

Velikonoční

543. Haleluja

(Finita iam sunt praelia)

melodie: G. P. Palestrina

text: z latinského hymnu (1695), přel. S. Verner

2. Haleluja, haleluja, haleluja!
Až na smrt sám zla kletbu nes,
překonal Kristus pekla děs,
v srdce nám vložil jásot, ples, haleluja!

3. Haleluja, haleluja, haleluja!
Třetího dne on z hrobu vstal,
milosti, lásky štědrý král,
zpívejme písně díky, chval, haleluja!

4. Haleluja, haleluja, haleluja!
Temnot se jícen zavírá,
nebe se brána otvírá,
jásejme, ke žni svět již zrál, haleluja!